

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

INFORMATIKAI ÉS ÜZLETI HETILAP

WWW.SZAMITASTECHNIKA.HU

XVII. ÉVFOLYAM 49. SZÁM

2002. DECEMBER 3.

ÁRA: 295 FORINT

Megmozdul a kép

Videofelvétel küldhető a Westel hálózaton **7. oldal**

IT és biztonság

Összeállítás az informatikai biztonságról **10. oldal**

Ügyintézés útközben

Milyen szolgáltatásokat várhatunk a mobiltelefonokra? **20. oldal**

Tájékp betörés után

Miért nem jelentik a számítógépes bűncselekményeket? **24. oldal**

Korlátlan internet

Ma ott tartunk az információs társadalom építésében, ahol 1989-90 táján a telefóniában tartottunk.

A különbség csak annyi, hogy a mostani feladat sokkal összetettebb, mint a korábbi volt – mondta a Teleu 2002 konferenciát megnyitó beszédében Horváth Pál, az informatikai és hírközlési miniszter főtanácsadója. A EuroMACC Kft. rendezvényén (Tapasztalatok és elvárások a telekommunikációban az EU-csatlakozás közzében) a szakember hangsúlyozta: sokkal kevésbé alakult ki verseny a távközlési piacon, mint azt a piaci szereplők várták. Ennek legfőbb oka, hogy a verseny gazdasági feltételei nem állnak rendelkezésre. Nem az tehát a legfőbb akadály, hogy bizonyos területek szabályozása még nem megoldott – bár kétségkívül ennek is van benne szerepe –, az igazi baj a költségvetési problémák, mivel a mai gyakorlatban kialakított árak ellehetetlenítik a versenyt.

A jövőben egészen újfajta szemléletre van szükség, ugyanis az információs társadalomban megváltozik a távközlés szerepe: célból eszközzé válik.

Horváth Pál felhívta a figyelmet napjaink egyik kulcsproblémájára, illetve annak egy lehetséges megoldására. Nem

képzelt el információs társadalom anélkül, hogy a lakosság döntő része ne használna intenzíven az internet adta tartalmakat, szolgáltatásokat. Mindez azonban csak úgy valósítható meg, ha korlátozások nélkül lehet a világhálózathoz hozzáférni. A korlátozott – 20 vagy 40 órá – internetcsomag csak egy lépés azon az úton, amelyen mindenki elérhet az internethez, de ennél többre, a korlátlan használatot elfogadható áron megengedő csomagokra van szükség. Ráadásul nemcsak az ADSL vagy a kábeles,

hanem a kábeles távközlési hálózati elérés útján is. A távközlési szolgáltató költségei sem nőnek, ha hálózata a nap 24 órájában kihasználtnak működik, a felhasználók döntő többsége pedig akkor sem fog egy határnál többet internetezni, ha anyagilag meglehetősen.

Csapodi Csaba, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) főcsoportfőnöke Magyarország eEurope programokhoz való csatlakozási lehetőségeiről beszélt. Sürgető feladatként említette (Folytatás a 4. oldalon)

Mi lesz a közbeszerzéssel?

Az Oracle Magyarország pár hónapos munkával működőképes állapotba tudja hozni a korábban a Magyar Postával együttműködésben fejlesztett elektronikus közbeszerzési rendszert – mondta Füzes Péter, az Oracle hazai leányvállalatának ügyvezető igazgatója az idén Budapesten megrendezett, ötödik Oracle Logisztikai, Gyorsáru-szállítási és Postai Fórumot kísérő sajtótájékoztatón. A posta nemrégiben elfogadott stratégiája szerint ugyanis vissza kell térni a fő tevékenységi körökhöz, és ezért az elektronikus közbeszerzést vissza akarják adni a kormányzat hatáskörébe. Füzes szerint azonban a jelenlegi közbeszerzési törvény nem támogatja hatékonyan az elektronikus közbeszerzést. Ha a kormány meghozza a döntést, akkor az

irányelveknek megfelelően az Oracle hetek alatt befejezheti a rendszer fejlesztését, mondta az ügyvezető igazgató.

Az Oracle szempontjából mindegy, hogy ki működteti ezt a rendszert, tette hozzá Juan Rada, a szoftvercég európai alelnöke. Európában arra is van példa, hogy pályázat útján kiválasztott magáncég működteti az elektronikus közbeszerzést, de Olaszországban például ezt outsourcing keretében oldották meg. Magyarország csak nyerhetne az elektronikus kormányzati piacter működésével, mert egy ilyen rendszer segítené csökkenteni az árakat, és – mint azt az európai példák is mutatják – hozzájárulhat a hazai kis- és középvállalati szektor megerősödéséhez.

Magyarországon a következő év egyik sikertechnológiája az IP-telefonia lesz – mondta Rob Lloyd, a Cisco európai vezetője a múlt héten megtartott Cisco Expo 2002 konferencián elmondott beszédében. Az idei, immár ötödik alkalommal megrendezett eseményre minden eddignél több, közel ezer regisztrált felhasználó jött el.

(Cisco... • Folytatás az 5. oldalon)

Teljes körű távközlési szolgáltatást tud nyújtani előfizetőinek a PanTel. Ügyfelei eddig csak kimenő telefonhívásokat bonyolíthattak le az alternatív társaság hálózatán. A jövőben – miután a PanTel számmegzőt kapott a Hírközlési Felügyeletről – már az ügyfeleihez érkező hívásokat is továbbítani tudja.

(Országos... • Folytatás a 4. oldalon)

Meglehetősen szomorú kép rajzolódk ki a World Internet Project keretében második alkalommal végzett felmérés adataiból – hangzott el az előzetes eredményeket bemutató sajtótájékoztatón. A Társi és az Információs Társadalom- és Trendkutató Központ által végzett kutatás különösen nagy, 5000 résztvevős minta bevonásával készült.

(Távolodó... • Folytatás a 4. oldalon)

Pesti István, a GTS-Datanet korábbi vezérigazgatója november 25-étől a UPC Magyarország általános vezérigazgató-helyetteseként dolgozik – tudta meg a Számítástechnika. A hírt Szűcs László, a UPC Magyarország sajtókapcsolati igazgatója megerősítette. Pesti István az üzemeltetést, valamint az ügyfélszolgálati tevékenységet felügyeli. A UPC Magyarországnál eddig nem volt ilyen poszt.

MALLÁSZ JUJIT

01

01

01

Számítógép-múzeum

December 6-án az IDG Lapkiadó és a Magyar Technikai Múzeum közös kiállítást szervez a Révay Irodaházban, melyen a számítógépek történetének tárgyi érdekességei láthatók.

Az irodaház címe: Budapest VI. ker., Révay u. 10.
 A kiállítás 9-től délután 5 óráig tekinthető meg.
 A helyszín biztosításáért köszönet a Révay 10 Ingatlanfejlesztési Kft.-nek. (Irodák bérelhetők: 06/1-474-8700)

01

Ki ölte meg a Tintást?

MINOLTA
QMS

The essentials of imaging

Színes lézernyomtató 200 000 Ft alatt? **A Minolta-QMS bemutatja a magicolor 2300DL hálózati színes lézernyomtatót** ihetetlen, **199 900 Ft-os áron**. Lehet, hogy a tintasugaras nyomtatóknak befellegzett? Használja ki a **Minolta-QMS** technológiai előnyét, kerekedjen felül Ön is a konkurencián.

199 900 Ft*

- magicolor 2300deskLaser**
- 16 lap/perc fekete-fehérben, 4 lap/perc színesben
 - max. 2400 dpi felbontás
 - standard hálózati interfész
 - opcionális duplex egység
 - alacsony nyomtatási költség
 - Windows meghajtók

Minolta Magyarország Rt. • Telefon: 06 1 464 1100 • Fax: 06 1 464 1101 • E-mail: info@minolta.hu • www.minolta.hu

Minolta Magyarország Rt. a Minolta Group Limited tulajdonsága. A Minolta Group Limited az USA-ban a Minolta Company of America, Inc. néven működik. A Minolta Group Limited a Minolta Camera Co., Ltd. és a Minolta Business Systems Co., Ltd. közötti egyenlő arányú közös vállalkozás. A Minolta Camera Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa. A Minolta Business Systems Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa. A Minolta Group Limited a Minolta Camera Co., Ltd. és a Minolta Business Systems Co., Ltd. közötti egyenlő arányú közös vállalkozás. A Minolta Camera Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa. A Minolta Business Systems Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa. A Minolta Group Limited a Minolta Camera Co., Ltd. és a Minolta Business Systems Co., Ltd. közötti egyenlő arányú közös vállalkozás. A Minolta Camera Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa. A Minolta Business Systems Co., Ltd. a Minolta Group Limited részleges tulajdonosa.

06 40 200 423
 Minolta QMS

Ceruza helyett is

Újabb funkcióval bővült a mobiltelefonok már amúgy sem elhanyagolható tudása: a Samsung legújabb – egyelőre csak a hazai piacon forgalmazott – készüléke, az SCH-X730 kézírás-felismerésre is képes. A készülék érintésérzékeny képernyőt kapott a kihajtható – és elfordítható a billentyűzetre visszafektethető – kijelzőben. Innentől fogva nem okoz gondot, ha beszélgetés közben fel kell valamit jegyezni, de éppen nincs kéznél papír és ceruza. A képernyőre felskiccelt kézírásos szövegek normál üzenetként továbbíthatók, de a telefon felismeri és tárcsázza is a felírt telefonszámokat. A készülék támogatja a WAP-ot és a Javat, de a kézírás-felismerésen kívül egyéb PDA-funkciói nincsenek.

szt.hu/cikkek/samsungmobile

Penge a Dell

A Dell is csatlakozott azon gyártók sorához, amelyek szupervékony (penge) ügyfélgéppel jelentek meg a piacon. A PowerEdge 1655 MC az Intel Pentium III

processzoraira épül, így kedvezőbb árú tud lenni, mint néhány, már a piacon lévő termék. Egy pengeszerver – a bővítéshez szükséges kerettel – nem egészen 3300 dollár.

szt.hu/cikkek/dellpenge

TARTALOM 49. HÉT

AKTUÁLIS

4

- 4 **HOL ITT A VERSENY?**
(MALLÁSZ JUDIT)
- 4 **JUBILEUM**
Száz éve született Kozma László mérnök
(MALLÁSZ JUDIT)
- 5 **IVSZ-SÁROK**
- 6 **INGYENES ALKALMAZÁSSZERVER A SUNTÓL**
TÖBB PLATFORMON IS FUT A SUN ONE APPLICATION SERVER 7
(SCHOPP ATTILA)
- 6 **FÉNYES JÖVŐ**
Bizik a digitális jövőben a Samsung
(MUNKATÁRSUNKTÓL)
- 7 **MEGMOZDUL A KÉP**
(MALLÁSZ JUDIT)
- 7 **TÉVÉ A MOBILON**
(MALLÁSZ JUDIT)
- 8 **KETTŐS SZUPERSZÁMÍTÓGÉP**
Készül az IBM-nél a világ két leggyorsabb számítógépe, mindkettő az amerikai kormányzat számára
(BARABÁS BALÁZS)
- 8 **HATMILLIÓ FELETT**
(FÜLÖP VIKTOR)
- 9 **EMLEKEZÜNK**
Pár napja tragikus hirtelenséggel elhunyt megbecsült külső szerzőnk, a hazai informatikai szakkönyv- és szaklapkiadás egyik elindítója, Vékony Tamás
(BIRÓ ISTVÁN)
- 9 **ÚJ BORLAND JBUILDER VERZIÓ**
(CSÓRIÁN SANDOR)
- 9 **MAGYAROFFICE „PROFIKNAK”**
(CSÓRIÁN SANDOR)
- 9 **ÁLLAMIGAZGATÁSI SAP-KLUB**
(MUNKATÁRSUNKTÓL)

TERMÉK ÉS TECHNOLÓGIA

10

- 10 **INFORMATIKA ÉS BIZTONSÁG**
Az utóbbi időben mind aktuálisabbá válik az IT-biztonság: összeállításunk ezt járja körül
(MAKK ATTILA)
- 10 **AZONOSÍTÁS, HITELESÍTÉS**
(MAKK ATTILA)
- 11 **VÍRUSHÍRADÓ – MAGYARUL**
(MAKK ATTILA)
- 12 **BIZTONSÁGOS-E A RENDSZERÜNK?**
(MAKK ATTILA)
- 13 **VÉDEKEZÉSIM MÓDSZEREK**
(MAKK ATTILA)
- 14 **BIZTONSÁG RENDELÉSRE**
(MAKK ATTILA)
- 15 **INFORMÁCIÓK BIZTONSÁGBAN**
(MAKK ATTILA)
- 16 **ADATBIZTONSÁG TELJES ESZKÖZTÁRRAL**
(MAKK ATTILA)
- 16 **VÍRUSOK SZÁMÍTÓGÉPBE ÉS EMBERBE**
(MAKK ATTILA)
- 17 **ROSSZINDULATÚ PROGRAMOK**
(MAKK ATTILA)
- 17 **BIZTONSÁGI MÁSOLATOK**
(MAKK ATTILA)

TRENDEK ÉS MEGOLDÁSOK

18

- 18 **AZ IT ÜZLETI ÉRTÉKE**
Azt mindenki tudja, hogy az informatika alkalmazása nagy előnyökkel jár, de sokan mégsem kezelik valós értékének megfelelően
(CSAPÓ ATTILA)
- 19 **KERESKEDŐK A NETEN**
Hogy áll az e-business Magyarországon?
(MUNKATÁRSUNKTÓL)
- 20 **ÜGYINTÉZÉS ÜTKÖZBEN**
A fejlett tartalomszolgáltatásoknak köszönhetően a mobiltelefont egyre több célra fogjuk tudni használni
(MALLÁSZ JUDIT)
- 21 **I-MODE LENGYELORSZÁGBAN**
(IDG NEWS SERVICE)
- 21 **NÖVEKEDÉST VÁR A NOKIA**
(IDG NEWS SERVICE)
- 21 **ÜZLETI ÜZENETEK**
(IDG NEWS SERVICE)
- 22 **VELED, ÚRAM, DE NÉLKÜLED?**
(MARTONFFY ATTILA)

INFORMÁCIÓ ÉS TÁRSADALOM

24

- 24 **TÁJKÉP BETÖRÉS UTÁN**
Egy amerikai felmérés szerint a felfedezett számítógépes bűncselekményeknek alig több mint harmadát jelentik a hatóságoknak. De vajon miért aggnak a vállalatok?
(MIKOLÁS ZOLTÁN)
- 25 **AKIK LEHETŐVÉ TETTÉK: VINTON CERF**
Az informatikai ipar nagy hatású alakítóit közül ezúttal az „internet atyját” mutatjuk be, aki egyébként rendszeresen visszautasítja ezt a titulust, mondván: a munkában sokan vettek részt
(ELANA VÁRON)
- 26 **GÉN, FAJ, ELMÉLET**
Ha a bioinformatika adatai igazak, akkor az embercsoportok – a rasszok – valóban különböznek genetikailag. A kérdés az, hogy mit kezdünk ezzel az információval
(BARABÁS BALÁZS)

A hagyományokhoz híven idén [2000] ősszel is megrendezte kiállítással egybekötött hálózati konferenciáját a Cisco Magyarország, sorrendben ez volt a harmadik Cisco Expo. ... Ezúttal szinte valamennyi előadás az internet üzleti lehetőségeinek kérdéskörére koncentrált. Egybehangzó vélemény, hogy a hazai Cisco Expo egyre inkább eléri a világban megszokott konferenciák színvonalát.

szt.hu/cikkek/ciscoexpo2000 (2000. november 28.)

Korlátlan internet

(Folytatás az 1. oldalról)

a jogharmonizációval kapcsolatos elmaradásaink pótlását: kiemelten kell kezelni például az egyetemes szolgáltatást, egyelőre nem megoldott ugyanis a finanszírozás kérdése.

Ahhoz, hogy minél több, az információs társadalmat elősegítő programot tudjunk megvalósítani, az IHM EU-s forrásokat is szeretne megszerezni. Közvetlen támogatásra nem számíthatunk, ellenben átfogó tervet készítve van mód támogatások elnyerésére. A Miniszterelnöki Hivatal által gondozott Nemzeti Fejlesztési Tervben megjelennek a tudás alapú társadalomra való felkészülés elemei. Ennek eredményeképpen remény van rá, hogy a lehető legtöbb EU-s forrást megszerezjük.

Ami a konkrét programokat illeti, feltétlenül említést érdemel az eEurope+: ez gyakorlatilag megegyezik az EU korábbi

eEurope programjával, csupán későbbi határidőkkel. Szeretnénk minél hamarabb csatlakozni az új, eEurope 2005 programhoz; a legkorábbi időpont 2004. május 1. Korlátozott jogokkal részt veszünk a rövidesen lezáruló 5. keretprogramban (kutatás-fejlesztés), a 2002 decemberében induló 6. keretprogramban azonban már teljes jogú tagként szerepelünk.

A minisztérium feladata, hogy elkészítse az információs társadalomra való felkészülés stratégiáját; a munka gőzerővel folyik, mondta Csapodi Csaba, majd hozzátette: az IHM státusának megfelelően országos szinten koordinálja az információs társadalomra való felkészülés stratégiáját minden ágazat területén. Ennek érdekében szorgalmazza egy tárcaközi bizottság létrehozását, az IHM vezetésével.

MALLÁSZ JUDIT

Országos számmező a PanTelnél

(Folytatás az 1. oldalról)

Azok az előfizetők, akik a PanTelt választják, 888-cal kezdődő hívószámokat kapnak. Külön érdekesség, hogy a PanTel az egész országban megkapta a 888-cal (valamint a 887-tel és a 889-cel) kezdődő számmezőt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy például egy vállalat, amelynek több telephelye van, az ország minden primer körzetében ugyanazt a telefonszámot használhatja (a földrajzi hely szerinti előhívót követően).

A PanTel kibővíti együttmű-

ködését az Ericssonnal. Ennek keretében két Engine Access Ramp (EAR) egységet telepítettek. Az EAR az Ericsson AXE főközpont és a végfelhasználó között elhelyezkedő integrált előfizetői fokozat. Főbb jellemzői az adat-hang integráció (analóg, ISDN- és ADSL-hozzáférések kezelése), a központi felügyelet, a moduláris felépítés, a részletes számlakészítés.

A bővítést Jan Mulder, a PanTel vezérigazgató-helyettese két alapvető tényezővel indokolta: a PanTel már ma egyik csomó-

pontja a régiókba belépő, illetve onnan kilépő távközlési forgalomnak, és tovább akar terjeszkedni Dél-Kelet-Európa felé. A másik tényező az a cél, hogy a PanTel teljes körű internet-, adat- és távbeszélő-szolgáltatást tudjon adni az üzleti előfizetőknek. Erre a legutóbbi példa az Auchan két nemrégiben átadott áruháza.

MALLÁSZ JUDIT

+online: www.szrt.hu/cikkek/pannova
www.szrt.hu/cikkek/engine

Távolodó internet?

(Folytatás az 1. oldalról)

Fábián Zoltán, a kutatás egyik vezetője elmondta: az internet-használat növekedése nagyon lassú. A tavalyihoz képest a háztartások számítógép-ellátottsá-

ga alig négy százalékkal nőtt, 22-ről 26 százalékra, az otthoni internet-hozzáféréssel rendelkező háztartások pedig ennél is kisebb mértékben, 6-ról 8 százalékkal. A felmérés legfontosabb

tanulása egyébként éppen a pangás – tette hozzá Dessewffy Tibor, a kutatás társvezetője. Míg más országokban a lakosság internet iránti érdeklődése ív alakú fejlődést mutat, itthon ilyen ívnek még a kezdete sem tapasztalható.

Ennek okai főként kulturálisak – sokan nem tudják, hogy mi található a hálózaton –, de a gazdasági helyzet és az infrastruktúra hiánya is közrejátszik – mondta Dessewffy. Nemzetközi összehasonlításban Magyarország folyamatosan távolodik az Európai Uniótól. 1996-ban az internethasználat terén Portugália és Görögország előtt voltunk, azóta azonban már megelőzték minket. Gyors és hatékony intézkedésekkel viszont még lehet javítani ezen a helyzeten – mondta Fábián.

BARABÁS BALÁZS

+online: www.ittk.hu/huna/wip_index.html

Jubileum

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Informatika épületében Kovács Kálmán informatikai és hírközlési miniszter felavatta a 100 éve született Kozma László akadémikus, egyetemi tanár szobrát. Az emléknapon a miniszter bejelentette, hogy 2002 októberében két szakmai díjat alapított. A Kozma László-díj és a Neumann János-díj az informatika és a hírközlés érdekében vég-

zett kimagasló színvonalú tevékenység, illetve életmű elismerésül adományozható.

MALLÁSZ JUDIT

Kozma László mellszobra

Hol itt a verseny?

Nincs okunk túlzott öröme a távközlési versenyhelyzet kialakításában elért eredményeinket tekintve – így fogalmazható meg röviden Ormós Zoltán ügyvéd előadásának (III. Telecom liberalizáció konferencia, Central European Business Centre) egyik fő gondolata. A szakember által idézett felmérés szerint a tényleges versenyhelyzet 39 szempontja alapján készített felmérésben Magyarország – 23 pontjával – a 100-as skála végén kullog. A versenyhelyzet szempontjából Dánia áll az élen (77 ponttal).

Bölcskei Imre, a Matáv szabályozási igazgatója megjegyezte: a versenyintenzitást jelző számok 2001-re vonatkoznak, a felmérést végzők ma valószínűleg más eredményre jutnának. A szakember előadásában ugyanakkor kiemelte: a magyarországi piac jelenleg nem vonzó a befektetőknek. Az okok között szerepel a piac kis mérete, a multinacionális vállalatok eladósodása, a hazai szabályozás anomáliái.

MALLÁSZ JUDIT

Kiszámlázható és Szolgáltatásdíj nélküli

Hálózatkapcsoló anyagok, eszközök nagykereskedelme

1047 Budapest,
Baross u. 91-95.
Tel.: 399-51-66
Fax: 399-51-69
E-mail: info@fibex.hu
Internet: www.fibex.hu

Gigafoot

Lepj Egy Nagyt!!

CAT6Plus

Strukturált kábelvezető rendszer 25 év rendszeres garanciával

Független tesztlaborok által letesztelt és tanúsított Cat6 rendszer

Megfelel a ClassE előírásoknak és a szabványtervezetben előírt paramétereknek

Disztribútor:
(csak visszatérőkhöz részére)

PAK Rt.
1143 Budapest, Cserél u. 8.
Tel.: (1)273-0850
Fax: (1)252-7680
<http://www.pak.hu>

ETHERNET, GIGABIT & CONNECTIVITY YOU NEED IN NETWORKING

Ethernet, Fast ethernet, Gigabit ethernet, Optikai csatlók, Wireless megoldások

www.ktinet.hu

Cisco Expo 2002

(Folytatás az 1. oldalról)

A konferencia több tucat előadásának középpontjában az internetes technológiákkal elérhető hatékonyságnövekedés állt. Rob Lloyd bevezető előadásában arról beszélt, hogy szoros összefüggés van a hálózat, a hálózati alkalmazások, valamint a termelékenység, a gazdaság hatékonyságának növekedése között. Mint mondta, az utóbbi

időszak gazdasági fellendülése – ellentétben a hatvanas vagy a nyolcvanas évek boomjaival – nem jár a termelékenység csökkenésével, hanem éppen ellenkezőleg: nő a hatékonyság. Ebben mindenképpen nagy szerepe van az internetes technológiáknak, a hálózatos alkalmazásoknak.

A következő évek három meghatározó technológia jegyében

zajlanak majd: az IP-telefon, a vezeték nélküli hálózat (WLAN) és a szélessávú hálózatok. Mindezeket „alafestí” a hang-, adat-, video- és tárolóhálózatok konvergenciája az IP-hálózatokon. Lloyd szerint az eljövendő 3-5 évben a legnagyobb megtakarításokat az IP-telefónia megoldások bevezetésével lehet elérni. (Erről lásd keretes írásunkat.) Az IP-telefont vezeték nélküli technológiával is lehet integrálni, s a konferencián erre egy példát is bemutattak: a mobiltelefon méretű készülékkel szabadon lehet mozogni egy telephelyen, és amíg a felhasználó a WLAN hatókörén belül tartózkodik, bárhol utoléri a hívásokat.

Ami a szélessávú kapcsolatot illeti, ezalatt a Cisco nem az ADSL-t érti, hanem a városi Ethernet hálózatot, a maga 100, illetve 1000 megabit/másodperces sávszélességével, amely már valóban megfelel a hagyományos alkalmazások távoli igénybevételére.

SCHOPP ATTILA

IP-telefon a DÉMÁSZ-nál

Magyarország eddigi legnagyobb IP-telefóniás rendszerét vezeti be a Dél-Dunántúli Áramszolgáltató. A DÉMÁSZ eredetileg nem feltétlenül IP alapokon képzelte el távközlési infrastruktúrájának korszerűsítését, mondta Széchenyi Ferencné informatikai vezető, de az előkészítés során kiderült, hogy az IP technológia gyakorlatilag nem drágább a hagyományos távközlésnél. A cég augusztusban kezdte bevezetni a rendszert, és december elején vége az első fázissal, amikor is 900 felhasználót ér el az integrált adat- és hanghálózat. A teljes rendszer – jövő nyáron – 37 telephelyet és 1800 felhasználót kapcsol majd össze.

Samsung printerek: full service a nyomtatásban

A nyomtatók az irodák után immár az otthonainkba is beköltöznek. A mindennapi használat tökéletes összhangot követel még a printer elektronikai, illetve mechanikai egységei között. A problémamentes működéshez ezenkívül még valami kell: zavarmentes együttműködés és kommunikáció a nyomtató és a számítógép között. A lézernyomtatóknál technikai szempontból különösen magas van a mérce, hiszen ezekről komolyabb nyomtatási teljesítményt várunk el.

A SAMSUNG egyike azon kevés gyártóknak, amelyek a lézernyomtatók vezérlő elektronikáját és mechanikáját is maguk állítják elő. Az egy kézben összpontosuló fejlesztés és gyártás zavartalan harmóniát tud teremteni a két fő egység között, amit a dél-koreai gyártó a számítógép-perifériák terén szerzett páratlan tapasztalata révén a nyomtató-PC-kapcsolatban is garantálni tud. Annak érdekében, hogy az összeálló hardvercsapat működését a szoftverkörnyezet se zavarhassa meg, a SAMSUNG erős partnerkapcsolatokat épített ki számos gyártóval és technológiai megoldást nyújtó vállalattal – köztük tartozik többek között a Microsoft, a Xionics, a BitStream, az Electronics for Imaging, az SW2000, a ZeroGraphics, az Infowave, az XLI, a Genoa, a Motorola és az ARM –, s a szoros szakmai kapcsolatok révén azonnali, magas minőségű megoldásokat tud kínálni a nyomtatási feladatok bármely területén.

A Samsung 10 éves gyártási tapasztalatában kikristályosodtak azok a csomópontok, amelyeket a fejlesztések során mindig szem előtt kell tartani. Ilyen lényegi elem mindenekelőtt a megbízhatóság, a gazdaságos működés, no meg az esztétikus külső, amely egyre többet nyom a latban a fogyasztói döntéseknél. Ezeket a tervezési szempontokat könnyen tetten érhetjük a vállalat legújabb nyomtatóinál. A leginkább szembeötlő közülük a takarékoság: erre mindkét most bemutatott típus számtalan lehe-

tőséget kínál a „minden gombnyomás alkalom a költségkímélésre” filozófia jegyében – nem véletlen, hogy mindkét készülék, saját kategóriájában – a legalacsonyabb üzemi tartási mutatókkal rendelkezik.

A spórolási technikák választéka valóban zavarba ejtően bőséges. A **tonerkímélés** csökkenti a festékpórléhasználatot: a nyomtatás némileg világosabb lesz anélkül, hogy veszítene pontosságából. A **papirkímélés** üzemmód lehetőséget nyújt a papírfelhasználás csökkentésére azáltal, hogy lehetővé teszi legteljesebb 16 nyomat egy oldal elhelyezését. A **teljesítményfelvétel-kímélés** révén használaton kívül, bizonyos idő elteltével egy kisebb teljesítményfelvételt igénylő állapotba kerül a készülék, ezáltal kímélve használatját a fölöslegesen nagy fogyasztástól. Végül az **időtakarékoság** funkció segítségével az utóljára nyomtatott oldal egy

ML 1210

gombnyomásra újra kinyomtatható, s egy másik nyomógombbal a nyomtatás azonnal leállítható, hogy ne kelljen fölöslegesen papírt elhasználnunk, például egy tévesen elküldött nyomtatási parancs esetén.

Az év nyomtatójának választott, **ML-1210** jelű készülék az otthoni és kis irodai felhasználás új szintjét jelenti. A 8 MB memóriával ellátott, 12 lap/perc nyomtatási sebességű és a 66 MHz-es központi egységgel rendelkező nyomtató az eddig megszokottnál gyorsabb nyomtatást tesz lehetővé kategóriájában. A 600x600 dpi felbontás éles nyomtatási kép elérését biztosítja. Kompatibilitása a Windows, Linux és Macintosh rendszerekkel széles felhasználási lehetőséget biztosít. A környezetbarát toner egyszerűen cserélhető.

ML 1450

Az **ML-1450** nagy teljesítményű, 66 MHz-es processzorral ellátott printer percnként 14 oldal nyomtatására képes 1200 dpi felbontáson. A párhuzamos csatlakozással és USB interfészei rendelkező készülék támogatja a Windows, Linux és Macintosh rendszereket egyaránt. Ismeri a PCL6 emulációt. A variálható, könnyen kezelhető lapadagolóval, illetve hálózatos (opcionális) nyomtatási képességgel kiváló megoldást jelent kisebb munkacsoportok számára is. Mindkét nyomtató a printerek legújabb generációját képviseli, s a Samsung hagyományainak megfelelően a hardver- és szoftverkörnyezet tökéletes összhangja mellett egyszerű és takarékos működést kínál a felhasználóknak.

www.samsung.hu
info@samsung.hu

SAMSUNG DIGITAL
everyone's invited.

Ingyenes alkalmazáserver a Suntól

A Sun Microsystems november végén bejelentette új alkalmazáskiszolgálóját, az alapkiadásában ingyenes Sun ONE Application Server 7-et, mellyel a Sun igényei szerint az informatikai rendszerek fejlesztési és üzemeltetési költségeit lehet csökkenteni. A szoftver a Java 2 Enterprise Edition (J2EE) platform referenciamegvalósításából származó futta-

tói környezetre épül, és számos nyílt szabványt támogat (EJB 2.0, Servlet 2.3, JMS 1.1, SOAP, egyebek). Már most elérhető három platformon (Solaris, Windows 2000, Windows XP), de jövőre kapható lesz HP/UX-on, IBM AIX-en és Red Hat Linux 7.2-n is.

Az alkalmazáskiszolgáló két változatban már megjelent. A Platform Edition minden platformra ingyenesen letölthető

(szoftverfejlesztési célokra is, azaz futatókörnyezetként is használható), sőt, a Solaris 9 beépítve is tartalmazni fogja a szoftvert. A termékhez nem jár támogatás, de vásárolható hozzá. A második változat, a Standard Edition – amelynek kódja megegyezik a Platform Editionéval – már támogatja az SNMP-t, több példány is futtatható egyszerre, amelyek között megosztható a terhelés, és fejlett

felügyeleti funkciói vannak. Ára – 2000 dollár körül processzoronként – jóval kedvezőbb, mint a konkurencia hasonló termékei.

Várhatóan a jövő év elején jelenik meg az Enterprise Edition, amely a Standard változat funkcióit magas rendelkezésre állással egészíti ki; ennek ára 10 ezer dollár körül lesz processzoronként.

SCHOPP ATTILA

+online: www.sun.com/software/download/app_servers.html

Solaris Intel-platformon is

Csaknem egyéves huzavona után a Sun letöltésre közzétette a Solaris 9 operációs rendszer Intel-processzorokra irt változatának korai verzióját. A cég még januárban jelentette be, hogy leállnak az x86-os gépekre irt Solaris fejlesztésével, de a felhasználók felháborodásának hatására végül októberben mégis beadta a derekát. Az új változatot a www.sun.com/software/solaris címről lehet letölteni.

Fényes jövő

A fényes jövőbeni kilátásokkal összhangban a Samsung Electronics a Párizs melletti Versailles kastélyában tartotta a jövőről alkotott koncepcióját, valamint új termékeit bemutató, világszerte ismert kampányának, a DigitAll Inspiration 2002-nek a záró rendezvényét; persze közszemlére tette jövőre forgalomba kerülő új termékeit is. A hangsúly a vezeték nélküli távközlési eszközökön és az otthoni hálózati berendezéseken volt. A cég töb-

bek között kiállította a SPH-i700-at, egy 3G-s vezeték nélküli, PDA-val kombinált készüléket, s mellette egy olyan hűtőszekrényt, amelyik mellékállásban felügyeli a teljes otthoni hálózatot. A legtöbb nézőt a képernyők vonzották, közöttük egy TFT LCD televízió is, az LW40A13W 40 hüvelykes (mintegy száz centiméteres) képernyővel, s ez a DVI kapu révén ha kell, számítógép-monitorként is üzemelhet.

A kiállítás igazi szenzációja az a lapka volt, amely a világ legnagyobb kapacitású, 2 gigabájtos CompactFlash kártyába helyezve egy mobilkészüléket is alkal-

massá tesz egy videó felvételére és továbbítására. Újdonság az a kameratelefon is, amelyben a mozgatható kamera a félbehajtható telefonkészülék középső részét foglalja el, és 180 fokban elforgatható. A Samsung alelnöke, egy személyben vezérigazgatója, *Jong Yong Yun* ezek után látható optimizmussal azt nyilatkozta, hogy a digitális technológia fényes jövő előtt áll, akárcsak a technológiai fejlesztésekben egyre inkább előretörő Samsung, mely az IT-iparág általános visszaesése közepette is csúcnyereségről adhatott számot.

(Munkatársunktól)

TravelMate630

Acer TravelMATE 630

Vegye komolyan a szabadságát

Az Acer TravelMate 630 egy új generációs notebook azoknak az üzleti professzionális felhasználóknak akik egy asztali számítógép nagy teljesítményét és funkcionalitását szeretnék ötvözni egy kevesebb mint 2,5 kg-os noteszgép hordozhatóságával. Fejlett csatlakozhatóságával és vezeték nélküli eszközeivel a TravelMate 630 könnyűvé teszi a csatlakoztatást bármely irodai környezethez.

Évezze a megnövelt teljesítmény és hatékonyság előnyeit az Acer TravelMate 630 noteszgéppel, amelyet az Intel® Pentium® 4 processzor-M működte a beépített és továbbfejlesztett Intel® SpeedStep™ technológiával.

- 256MB DDR266 memória, max. 1 GB-ig bővíthető
- 30 vagy 40 GB merevlemez, 14,1" vagy 15,0"-os TFT LCD kijelző,
- nVidia GeForce2 Go 200 kártya 32 MB DDR,
- DVD vagy CD-RW/DVD meghajtó
- Microsoft® Windows® XP Professional

3 év szervizgarancia melyből az első év Nemzetközi Utazó Garancia

A hordozható teljesítmény jövője

Az Acer a Microsoft® Windows® XP Professional operációs rendszert ajánlja mobil számítástechnikai célokra.

További információk:
www.acer.hu
06-80-200-993

acer
Empowering People

Megmozdul a kép

November 25-től a Westel ügyfelei videófelvételeket küldhetnek, valamint videotartalom-szolgáltatást vehetnek igénybe. Kezdetben azok az előfizetők élhetnek ezzel a lehetőséggel, akiknek Nokia 7650-es készülékük van.

A mobiltelefonnal – a beépített videófelvétel-szoftver segítségével – legfeljebb 11 másodperces, hang nélküli fel-

vétel készíthető, majd az MMS-ben vagy e-mailben másik westele 7650-es telefonra vagy elektronikus levélcímrre küldhető.

A másik újdonság, hogy a Westel WAP-oldalán keresztül – GPRS-hozzáféréseken át, megfelelő lejátszószoftverrel – különböző videotartalmak tölthetők le. A kész videóanyagok letöltése mellett a rendszer arra is képes, hogy kamerák képét élőben, hanggal együtt közvetlenül a mobiltelefonra közvetítse.

Napi GPRS

December 1-jétől napi GPRS-tarifát vezetett be havi díjas ügyfelei részére a Westel.

Az új tarifa – amelynek nincs külön havi díja – kizárólag azokon a napokon fizetendő, amikor a felhasználó valóban forgalmaz adatokat. A fizetendő díjat a használat ideje (napszak), valamint a forgalmazott adat mennyisége határozza meg.

Videót is küldhet

hang megrendeléséhez egy SMS-t kellett küldeni, és így meg kellett szakítani a WAP-használatot, addig most a WAP megszakítása nélkül lehet választani és fizetni, majd tovább kerésgélni, újabb logókat vagy csengőhangokat kiválasztani és megvásárolni. E megoldás előretett a mobilfizetés további felhasználási lehetőségeit (például mozijegy vásárlása). A Westel ügyfelei közül ma közel másfél millióan rendelkeznek WAP-os készülékkel.

MALLÁSZ JUDIT

+online: www.szft.hu/cikkek/nokiauj
www.szft.hu/cikkek/panasonicuj

Tévé a mobilon

Mobiltelefonjuk kijelzőjén is nézhetnek televíziós adásokat a Pannon GSM ügyfelei november 24-től. A szolgáltatás az ügynevezett mobil-videostreaming technológiára épül. Elsőként a TV2 Tények és Napló című műsorainak GSM-re átültetett adásait kísérhetik figyelemmel.

Az adás megtekintéséhez megfelelő

felbontású kijelzővel, internet-hozzáféréssel és nagy sebességű adatátviteli lehetőséggel (HSCSD) rendelkező telefonkészülékre (Nokia 9210i kommunikátor, Nokia 9210 vagy Nokia 7650) van szükség. A Pannon GSM ügyfelei közül jelenleg mintegy 10 ezernek van ilyen készüléke. A HSCSD akár 43,2 kilobit/másodperc letöltési sebességre is alkalmas. Az adások a <http://www.korridor.hu/mobilvideo> oldalon érhetők el.

MALLÁSZ JUDIT

SAVEAS

INFORMATION PROTECTION

Információvédelmi piacon tevékenykedő, dinamikusan fejlődő cégünk munkatársakat keres az alábbi pozíciókba:

APPLICATION DEVELOPER

Elvárásaink:

- Delphi-ismeret
- OOP-ismeret
- Algoritmizáló képesség
- Angolnyelv-tudás (olvasás és szövegértés)
- Projekttapasztalat és jogosítvány előnyt jelent

SYSTEM DEVELOPER

Elvárásaink:

- C/C++-ismeret
- Algoritmizáló képesség
- Rendszerszintű programozási ismeretek Windows alatt
- Angolnyelv-tudás (olvasás és szövegértés)
- Projekttapasztalat és jogosítvány előnyt jelent

SYSTEM OPERATOR

Elvárásaink:

- Unix- és Windows-környezetben üzemeltetési ismeretek
- IPsec és csomagszűrő tűzfalképzési ismeretek
- Hálózati hibadetektálási és elhárítási ismeretek
- Adatbázis-kezelők, kiszolgálószoftverek általános ismerete
- Előnyt jelent: kereskedelmi tűzfal- és IDS-ismeretek

A jelentkezéseket (magyar és angol nyelvű CV, motivációs levél) a **fizetési igény** megjelölésével 2002. december 16-ig a job@saveas.hu e-mailcímrre várjuk. Bővebb információ: <http://www.saveas.hu>

Vodafone Hungary, a subsidiary of Vodafone Group is the largest mobile telecommunications provider of the world, servicing more than 100 million customers in 28 countries around the world. Vodafone is looking for innovative, dynamic, professional and experienced individuals with a strong sense of commitment and team play to join us in setting the rules for mobile-based service and making Vodafone the best mobile phone provider in Hungary. We are offering the following position:

MICROSOFT SQL DATABASE ADMINISTRATOR

(Ref.No.: MSQDLA 1203)

The task:

- Install, upgrade and operate databases
- Creation of new environments, new databases with application objects
- Creation of database users and maintain system security
- Monitoring and optimizing the database and code performance
- Support development activities

- 4 years maintaining Microsoft SQL databases
- Ability troubleshoot database and system problems
- Be prepared to support the system at all times when required
- Experience in a multi-cultural environment is an asset
- Good command of written and spoken English

The ideal candidate has

- Bachelors degree in Computer Science or equivalent
- MCDBA
- MCSE2000

We are looking for the members of a core team of unique, dedicated and focused persons who will stop at nothing in their search to shape the technological future for the mobile telephone service in Hungary. So, if you believe you match the profile listed above and you are interested in the position, send your CV in English and in Hungarian with a cover letter before the 12th of December. Please name the position and put the Ref. No. onto your application. Our address: Vodafone HR, 1062 Budapest, Váci út 1-3., Westend City Center, fax: 288-3310, e-mail: allas@vodafone.hu

Kettős szuperszámítógép

Az IBM hamarosan megkezdi a világ két leggyorsabb szuperszámítógépének megépítését. A két gépet – összesen

ASCI Purple: teljesítménye megközelíti az emberi agyét

290 millió dollárért – az Egyesült Államok energetikai minisztériuma rendelte meg a cégtől. Az IBM szerint a két rendszer összesített csússsebessége 460 ezer milliárd művelet (teraflap) lesz másodpercenként.

Az első gép az amerikai energetikai minisztérium szimulációs és számítási fejlesztését szolgáló Advanced Simulation and Computing Initiative (ASCI) programját támogatja majd. Innen az ASCI Purple elnevezése is. Teljesítménye 100 teraflap lesz, ami közel háromszor gyorsabb, mint a ma létező legerősebb számítógép; Power5-processzoros IBM eServer rendszerekből álló fűrtökből, valamint IBM tárolórendszerekből épül fel; összesen több mint 12 ezer, bizonyos öngyógyító képességekkel ellátott processzor lesz a rendszerben. Az energetikai célok mellett az ASCI Purple katonai célokat is szolgál majd, nevezetesen az Egyesült Államok nukleáris fegyverkészlete korának és működésének szimulálásait.

A második szuperszámítógép 360 teraflapos teljesítményre lesz képes. A

gép új architektúrán alapul, amit az IBM az amerikai védelmi minisztériummal közösen fejleszt. A Blue Gene/L nevű gépet tudományos kutatásra használják majd: például a globális klímaváltozás

előrejelzésére, illetve az atmoszféra kémiai összetétele és a környezetszennyezés közötti kölcsönhatások tanulmányozására.

BARABÁS BALÁZS

Hatmillió felett

Idén először rendeztek Magyarországon Citrix Solutions Dayt: a fő téma az információtechnológia költséghatékony kezelése volt. A Citrix Systems a virtuális munkahelyszoftver és szolgáltatások szállítójaként alkalmazásokhoz, információkhoz, folyamatokhoz és felhasználókhöz ad hozzáférést bármilyen adatátviteli kapcsolaton és hálózaton, valamint eszközön keresztül. A Citrix teljesen virtuális teszt napjaink digitális irodáját – szükségételen bemenni az irodába, az iroda bárhová követi az embert.

A konferencián a MetaFrame technológia legnagyobb magyar felhasználói számoltak be tapasztalataikról. A MetaFrame szoftver a Microsoft Operations Manager 2000-hez kapcsolódik, és folyamatos ellenőrzi minden fő operációs rendszerszolgáltatást, az alkalmazások

és hardverek állapotát, s idejében felfedez minden rendellenes működést, még az előtt, hogy azok a felhasználó előtt is láthatóvá válnának.

Bereznai Miklós, a Mol Rt. információtechnológiai menedzsere szerint három évvel ezelőtt kezükbe került egy esettanulmány a vékony ügyfelek rejtelméről. Megoldást találtak benne addigi nehézségeikre, és a MetaFrame rendszer telepítése mindössze három hónapba telt. Hálózat alapú alkalmazásaiak biztonsága nagyban növekedett.

Ondrej Marek, a Citrix regionális marketingmenedzsere közölte, hogy a Citrix 25 százalékos növekedést érhet el térségünkben; a legerősebb a magyarországi piac, ezért a cég az elkövetkező időkhöz is nagy figyelmet fordít hazánkra.

FÜLÖP VIKTOR

Sokféle jelzést lehet találni a minőségi színekre. A „megfizethető” általában nincs közöttük.

Bemutattuk a HP első kezdőosztású színes lézerező nyomtató-családját: lényegesen új HP Color LaserJet 2500 sorozatot.

- Kisebbségi – professzionális lézerezőnyomtató, belső felületű és színes.
- Gyors – akár 14 oldal/perc sebességgel és akár 4 oldal/perc sebességgel.
- Kényelmes és hatékony – optikai fényvezetésű vezérlés.
- Egyszerű használat és karbantartás – lényegesen egyszerűbb az újraszerelési folyamat.
- Biztonság – kizárólag kizárólag az extra papírből lehet kihasználni.

249 000 Ft + ÁFA, indó ár

HP Color LaserJet 2500 (www.hp.com/go/colorjet2500)
A további információkért látogasson el a www.hp.hu vagy www.hp.com weboldalra.

További információkat kérjen, látogasson el a www.hp.hu vagy www.hp.com weboldalra.
HP-vel kapcsolatban a támogatásunk: (36-1) 382-1111.

Szabadság a biztonság tudatával

Szombat, 15.32...

...és Ambrus egyáltalán nem gondolt a hálózataira.

Nagy J. Ambrus
REHOSERGAZDA

Megteheti, mert korszerű biztonsági megoldásokat használ.

Professzionális IT biztonsági megoldások

- Vírusvédelem
- Tűzfal és VPN
- Adattitkosítás, hitelesítés
- Sávszélesség-menedzsment
- IT-biztonsági szolgáltatások

McAfee Active Virus Defense
WatchGuard Firebox
StoneGate, StoneBeat
CryptoEx - OpenPGP
PacketShaper

Partner az adatvédelemben

PIK-SYS Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
Telefon: 36-1-455-6000 • Fax: 36-1-455-6005
www.piksys.hu • email: info@piksys.hu
H-1093 Budapest, Soroksári út 7. DUNA HÁZ

Új Borland JBuilder verzió

A Borland hazai képviselője sajtótájékoztatóján bemutatta a napokban megjelent JBuilder 8-at. *Nyéki Kálmán*, a Borland Magyarország szakértője elmondta, a Java technológia gyors fejlődése miatt a jövőben várhatóan félévente jelenik meg új JBuilder-változattal a Borland. A szoftver olcsóbbá tételére a korábban is létező, és a listaár 60 százalékába kerülő frissítés mellé bevezették a szoftverkövetést. Ebben a konstrukcióban, ha valaki teljes árú terméket vásárol, akkor 30 százalékos felár ellenében 12 hónapra vásárolhatja meg a követést, és a termék ez idő alatt megjelenő új verzióit további költségek nélkül kapja meg.

A JBuilderrel együtt jelent meg az Optimizé Suite 5 változata; az optimalizálócsomag számos újdonságot tartalmaz, például megkönnyíti a memóriaszivárgás felderítését, és többszázú nyomkövetéssel támogatja a kódfejlesztést.

Mint a cég képviselője elmondta, hamarosan piacra kerül a Borland adatbázis-kezelőjének, az InterBase-nek a legújabb, 7. verziója. Az új változat többek között támogatja a többprocesszoros gépeket, valós idejű nyomkövetést tesz lehetővé, és natív módon kezeli az XML és HTML állományokat. Az előző, 6.5

verzióhoz képest 20–25 százalékkal csökken a termék ára, amely nemcsak Windows-, hanem Linux- és Solaris-platfornon is elérhető.

Hizó József, a képviselő vezetője fontosnak tartja, hogy míg korábban a szoftverfejlesztés fázisai közül a Borland eszközei csak a kódolást végezték, modellezőeszközeik révén azonban ma a tervezés, optimalizáló- és nyomkövető eszközeikkel pedig a tesztelés és a bevezetés fázisaiban is támogatják a fejlesztőket. Szoftvertechnológiai kínálatának kiszélesítésére a Borland októberben felvásárolt három szoftvercéget, a BoldSoftot, a Starbase-t és a TogetherSoftot. Az októberi adatok szerint a cég 2002-es üzleti évének harmadik negyedében 10 százalékkal növelte a bevételét és 45 százalékkal az eredményét az egy évvel korábbi, hasonló időszakhoz képest.

A most bejelentett eszközöket a Borland Magyarország december 4-én szakmai konferencián mutatja be a hazai fejlesztőknek.

CSORJÁN SÁNDOR

+online: www.borland.hu/jbuilder/index.html

MagyarOffice „profiknak”

November végére készítette el a MultiRáció Kft. a MagyarOffice 1.0 irodai programcsomag Profesionális változatát. A csomag az OpenOffice magyarártított és továbbfejlesztett változata; tartalmazza a MySQL adatbázis-kezelőt és a Mozilla böngésző- és levelezőrendszert is.

A csomag az idén nyáron megjelent Standard változathoz képest sok újdonságot tartalmaz, például magyar vonatkozású clipart képeket (híres emberek, épületek stb.), új diagramokat, szinonimaszótárt, háromnyelvű (német, angol, francia) szótárt, levelezőprogram-tit-

kosítást, és továbbfejlesztették a súgóit is. Már a nyáron megjelent Standard változatban is a magyar nyelvű Mozilla böngésző; ennek most a súgója is magyar nyelvű lett.

Az otthoni felhasználóknak szánt MagyarOffice Családi változata a Profesionális változattal egy időben került piacra. Ez a verzió a MySQL és a levelezőtípusítás kivételével szintén tartalmazza az említett újdonságokat. A Családi változat végfelhasználói árát a készítő a DVD-filmek árkategóriájában szeretné tartani.

CSORJÁN SÁNDOR

Államigazgatási SAP-klub

Megalakult az Államigazgatási SAP Felhasználók Klubja; a fórumot az alapítók azzal a szándékkal hozták létre, hogy lehetőséget teremtsenek a bevezetési tapasztalatok megosztására, a felhasználás optimalizálására, az újdonságok megismerésére, valamint közös szakmai állásfoglalások kidolgozására.

Az SAP Hungary 1998 óta értékesíti vállalatirányítási rendszerét az állam-

igazgatási szektorban. Azóta a felhasználók között tudhatja az Agrárintervenció Központot, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságot, a Pénzügyminisztériumot, a Magyar Szabadalmi Hivatalt és a Hírközlési Főfelügyeletet. A klub – melynek bármely államigazgatási intézmény a tagja lehet – a tervek szerint havonta tart klubnapokat.

(Munkatársunktól)

EMLEKEZÜNK

Vékony Tamás kollégánk emlékére

Mély megdöbbenéssel és szomorúsággal vettük a hírt, hogy kollégánk és barátunk, Vékony Tamás váratlanul és tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Talán tisztelt olvasóink is egyetértenek azzal, hogy ez az újság méltó hely a róla való megemlékezésre, mivel Tamás rendszeres és megbecsült külső szerzője és szinte napi gyakoriságú vendége volt a Számítástechnika szerkesztőségének és a kiadónak.

Az elmúlt hónapokban jelent meg hatrészes cikksorozata – méltán nagy sikerrel –, de a méltató megemlékezés oka nem csak ez. Barátunk élete tanulságos, szakmai pályafutása figyelemre méltó, és talán az Önök számára is jelzésértékű lehet.

A rendszerváltozásokor 40 éves volt, és ereje teljében nagy lendülettel „vetette bele magát” a piactudásába. A „nagy kezdetek” idején, a Műszertechnikával és a többi híres vállalkozással egy időben alapította a Cédrust, amely kisszövetkezetből kft.-, majd rt. lett.

Vállalkozásai közben Tamás mindig táplált újságírói, sőt kiadói ambíciókat is: ő volt a rendszerváltás egyik legkreatívabb, legsikeresebb szaklapkiadója, az Alaplap tulajdonosa is. Egyik legjobb ötlete volt, hogy egyik lapjába mellékletként (5,25 hüvelykes) hajlékonylamezt tett.

Sajnos a gyors felemelkedést nehézségek követték: 1992–93 körül a Cédrus kénytelen volt egyik büszkeségétől, az Alaplaptól is megválni, és ezért kiadónk, az IDG vette át a kiadás jogát. Ezzel hozzájárultunk a lap túléléséhez és a Cédrus anyagi helyzetének rendezéséhez is. Mindenesetre az biztos, hogy a nehéz ügyletet sikerült úgy bevezetni, hogy költsönös meglepedéssel, baráttoként fejeztük be a tranzakciót.

Ennek bizonyítéka – és erre itt mindannyian büszkék vagyunk –, hogy az alatt az egy év alatt, amikor mi adtuk ki az Alaplaptól, Tamás rendszeresen segített az átmenetben, tanácsokat adott, témákat javasolt, cikkeket véleményezett.

De látszott, hogy sohasem heverte ki teljesen a Cédrus körüli bonyodalmakat.

Alkotóerejére azonban jellemző, hogy munkája, harcai mellett arra is volt energiája, hogy az örvösművészetbe is beleássa magát, régi éremmáslatokat tervezett és készített.

A tőle vett és kapott példányokat szeretettel őrzöm.

Így jutottunk el az idei évig, amikor rendszeres szerzőnk lett, és az olvasók visszajelzése alapján jó és sikeres cikkeket alkotott. Azt hittük, és barátai biztak abban, hogy ezáltal anyagilag és lelkiileg is rendbe jön, alkotókeve és fizikai ereje is visszatér.

A veszteség, amit érzünk, így még súlyosabb, még váratlanabb.

Van-e egy sorsnak megszívlelendő tanulsága? Nem vagyok felhatalmazva arra, hogy értékeljem az életét és halálát, de vannak tanulságok, amelyek mindannyiunknak (első sorban a mi generációnknak) szólnak. A legfontosabb talán az, hogy: fékezünk, emberek! A sikerek és nehézségek között is időt kell hagynunk magunknak pihenésre, időt, energiát a családra – és egymás problémáinak megértésére is.

Isten veled, Tamás, nyugodj békében!

Bíró István
kiadó

Vékony Tamás temetésének pontos idejéről és helyéről később intézkedik a család.

Informatika és biztonság

Az informatikában időről időre felbukkan egy húzóágazat.

Néha kicsit mesterkéltnek tűnik, néha pedig valódi szükségleteket elégít ki.

Ma ez a terület az adatvédelem, az információk biztonsága.

Az informatika és a biztonság önmagában is hatalmas terület, és gyakorlatilag ma már összefonódnak. A biztonsági megoldások nem tudnának informatika nélkül létezni, és az informatikai rendszereknek is az az egyik kulcsfontosságú tulajdonsága, hogy mennyire biztonságosak. Ez a hatalmas területet vastkos könyvben sem lehetne kimerítően körbejárni, de szerencsére nem is kell; csak elvéve van olyan alkalmazó, akinek az informatikai biztonság minden elemét alkalmazni kellene.

Az IT-biztonság éveit jönnék

Ma az informatikai biztonság a virágkorát éli: amióta létezik informatika, még soha nem helyeztek ilyen nagy súlyt az adatok, számítógépek biztonságára. Az informatikán időről időre mindig lendített valami. Először talán az otthoni számítógépek megjelenése (ZX Spectrum, Commodore 64...), majd a megfizethető PC-k piacra kerülése. Később a helyi hálózatok, majd az Ethernet elterjedése, olcsóvá válása, és az internet megjelenése adott neki lendületet. Majd volt az ezredfordulás üzlet, amikor minden cég az YZK probléma megoldásából élt, és mikor ez is lecsengett, jött az elektronikus üzlet. A cégek egyik fele webüzleteket nyitott, a másik fele ehhez készítette a szoftvereket, hardvereket. Ez nem volt túl sikeres.

Egy valamire azért jó volt: a lázas tevékenység közben mindenki elgondolkodott rajta, hogy miért nem működik úgy a webes kereskedelem, mint remél-

ték. És az egyik nagy hiányosság éppen a biztonsági területén található.

Valóság vagy képzelet

Érdekes és jogos felvetés, hogy milyenek a nagy szolgáltatások biztonsági szempontjából; az igaz, hogy nem is olyan rosszak. De például egy légitársaságnak mindegy, hogy azért nem szállnak fel a repülőjére, mert le fog zuhanni vagy azért, mert azt hiszik, hogy le fog zuhanni. Természetes, hogy a hírek között mindig vezetők helyen szerepel egy-egy nagyobb informatikai betörés vagy egy, az egész világon végigsöprő számítógépes vírusfertőzés.

A közvélekedés 6-8 éve még úgy tar-

totta hogy a „számítógépen van” színanimája a „minden tökéletesen rendben van”. Ma ez átbillent a másik végletbe: „már megint nem megy ez a számítógép”. Az igazság valahol középen van.

Területek

Az informatika szinte minden területén találkozunk biztonsági kérdésekkel, védeendő területekkel, amelyek egymással is kapcsolatban vannak. Kezdhetjük rögtön a hardverrel: egy noteszgépet el lehet lopni, vagy elég leejteni, és megsemmisülhetnek rajta az adatok.

A szoftverek közül talán legszembetűnőbbek az operációs rendszerek biztonsági kérdései, mert azt mindenki hasz-

Azonosítás, hitelesítés

Az informatikai rendszerek egyik sarkalatos problémája a felhasználók, ügyfelek megbízható azonosítása. Járjuk körbe egy kicsit ezt a területet.

A biztonsági rendszerekben a legalapvetőbb feladat a személyek megbízható azonosítása. Minél fontosabb maga a rendszer, annál pontosabb, megbízhatóbb módszert használnak erre a célra.

Sokféle módszer van: a leggyakoribb és legelterjedtebb a jelszó használata. Minden felhasználó kap egy jelszót, s azzal azonosítja magát. Ennek az az erőnye, hogy viszonylag egyszerű implementálni, és ha nem túl bonyolult a jelszó, akkor a felhasználó meg is tudja jegyezni. A jelszavakkal azonban nagyon sok biztonsági kockázat jár: a jelszó könnyen kitudódhat, mert még ma is szokás őket a számítógép közelében felírva tartani. Fel is törhető, ha nem elég hosszú és bonyolult. A jó jelszó hosszú, értelmetlen karaktersorozat, van benne szám, és vannak különleges karakterek is. A jelszót helytől függően érdemes változtatni, esetleg hetente is.

A felhasználó a jelszón kívül azonosíthatja magát valami egyedi tárggyal;

célszerűen intelligens kártyával; s használhat valamilyen biometrikus azonosítót is (ujjlenyomatot, retinaképet). A Novellnek van egy terméke, az NMAS (Novell Modular Authentication Service), s az ebből a háromfajta lehetőségből akárhánnyal kezelhet, tetszőleges kombinációban.

NMAS

Az NMAS ezeket a logineljárásokat számos saját és más gyártó hitelesítőmoduljainak használatával támogatja.

Az autentikációs modulok segítségével intelligens kártyás, tokenes és biometrikus azonosítás végezhető.

Az NMAS a hitelesítés mellett egy másik fontos dologgal is szolgál. A bejelentkezés módja szerint bevezet különböző tényezőket:

- biometrikus azonosító + jelszó + token
- biometrikus azonosító + jelszó
- biometrikus azonosító + token
- jelszó + token
- biometrikus azonosító
- jelszó
- token

nálja. Némelyik szoftver jobban, némelyik kevésbé sebezhető, de mindegyiknek vannak gyenge pontjai. Az operációs rendszereknek köszönhetően a rosszindulatú programok is terjednek. Maga az internet – és minden hálózat – önmagában is komoly veszélyforrás. Az alkalmazások is veszélyt jelenthetnek: elég egy lefagyás, és az el nem mentett munka elvesz. Nem beszélve a kifejezetten rosszindulatú vagy rossz célra használt alkalmazásokról.

És persze az információs rendszerekben is vannak hibák, amelyeknek megvan az a sajátos bája, hogy a felhasználó általában vakon megbízik egy nagy rendszer adataiban.

Vajon ha az informatikai rendszer minden eleme veszélyforrás, akkor már egy közepes cégnél is reménytelen rendet rakni? Biztos nem, hiszen például a bankok elég jól működnek, évtizedek óta számítógépeken dolgoznak.

A megoldás, hogy az adat- vagy információvédelmet egységesen kell kezelni, és ki kell kiepíteni valamilyen biztonsági rendszert. Ez ma már komoly tudományá vált; messze magunk mögött hagytuk a magányos vírusvadászt.

MAKK ATTILA

Ezeket biztonsági címkeként rendelhetjük az NDS-partíciókhoz és a NetWare-kötetekhez. Ha ezeket használjuk, például egy kötetet biometrikus azonosító + token címkével látunk el, akkor a rendszerhez csak férhetnek majd hozzá, akik ilyen módon (biometrikusan és tokenel) azonosították magukat.

Bejelentkezés sok helyre

A jelszavak alkalmazásának korlátot szab az a tény, hogy esetenként sok alkalmazást kell egy-egy felhasználónak kezelnie, és mindehez külön-külön jelszó kell.

A Novell SecureLogin egy címtár alapú szoftveres megoldás: rajta keresztül a felhasználó többplatformos környezetben is egyetlen jelszóval érheti el a neki szükséges szolgáltatásokat, alkalmazásokat. A más rendszerekhez való bejelentkezés adatai az eDirectoryban tárolódnak, szükség esetén a rendszer automatikusan előveszi őket. A támogatott platformok, alkalmazások köre széles, 32 bites Windows-alkalmazástól a terminálemulátorokig.

Amint a felhasználó elindít egy alkalmazást, és az a Kéret a jelszavát, a SecureLogin az eDirectoryból előveszi a szükséges jelszót.

MAKK ATTILA

HITELES és NAPRAKÉSZ információ
a **VÍRUSOKRÓL!** www.virushirado.hu

Vírushíradó – magyarul

A vírusokról mindenki hallott már valamit...

November 4-én nyílt meg a www.virus-hirado.hu webhely. A honlap létrehozását az a szándék inspirálta, hogy a vírusokkal kapcsolatos összegyűlt tapasztalatokat megosszák.

Első hónap

Az eltelt szűk egy hónapban több mint 50 ezer látogatója volt a vírushíradónak.

Az oldalon meg lehet rendelni kétféle hírlevelet is: egyik a friss hírekből egy gyűjtemény, és heti rendszerességgel küldik. A másikat csak szükség esetén küldik, amikor valami veszélyhelyzetre figyelmeztetnek vele, vagy valami új, veszélyes, rosszindulatú program terjedését észlelték.

Tananyag

A honlap hangsúlyos helyét a különböző ismeretterjesztő cikkek foglalják el. Ezek

– a visszajelzések szerint – hasznosak, szívesen olvassák őket.

A toplista állása: a legjobban a víruskeresők tesztje tetszett. Második helyen a magyar nyelvű vírushatározó, vírusok leírásai állnak. Harmadik helyen áll a Vírusom van, mit csináljak? című írás.

A weboldal négy fő részre tagolódik: egyik az ajánló, ami a lap afféle bemutatkozása. Második része az elsősegély nevet viseli. Ezen a helyen tájékozódhatunk arról, hogy mi módon tisztíthatjuk meg gépünket, illetve mi módon tarthatjuk távol a károkozókat.

Az írások sorrendje egyébként igen árulkodó: először a Vírusom van, mit csináljak?, majd utána jönnek a megelőzés pontjai. Sajnos a számítógép-használók nagy része ugyanilyen sorrendben találkozik a vírusokkal, illetve víruskeresőkkel: először belefut egy fertőzésbe, majd utána gondoskodik a megfelelő szoftverekről. Az aktív elnevezésű rész-

ben a friss hírek sorakoznak, illetve itt lehet előfizetni a hírlevélre. A negyedik rész szintén nagy népszerűségnek örvend: ez a tudásbázis. Itt találhatóak a tesztek, a vírushatározók. Az oldal teljesen marketingmentes övezet. Nem reklámoznak egyetlen konkrét terméket sem, még reklám sincs rajta.

Tanulságok

A 2F Kft. már régebben üzemelt telefonos segítségyszolgálatot. Az azon érkező kérések, kérdések alapján, illetve a vírushíradó kapcsán érkezett kérdések alapján azt érzékelik, hogy az emberek nagyon sok gyanús jelenség miatt szólnak, gyanús dolgokra panaszkodnak, de nem használnak víruskeresőt.

Mint elmondták, egyrészt sokkal óvatosabban kell viselkedni, tehát mindenképpen célszerű víruskeresőt tartani, mindenképpen frissen kell tartani. Késő

akkor megkeresni a frissítést, amikor egy vírus már működik.

Régebben azt tartották, hogy jobb, ha egy gépen több víruskeresőt használnak, mert amit az egyik esetleg nem talál meg, a másik megtalálja. Ma kicsit más a helyzet: a víruskeresők Windows-környezetben alacsony szintű műveleteik végzése közben könnyen összeakadnak. Mivel a frissítések gyakorlatilag pár óra különbséggel megtörtének, igen kicsi az az idő, amíg az egyik már, a másik még nem ismer egy vírust – a különösen veszélyes programokra pedig szinte egyszerre jelennek meg a frissítések.

De maga az elv, mi szerint többféle módon célszerű ellenőrizni a gépet, nem elvetendő. Olyannyira nem, hogy az F-Secure belsejében 1997 óta több (egészen pontosan 3) víruskereső mag működik. Ez tulajdonképpen három különböző módon végzi az ellenőrzést – az állományok megnyitását, és egyéb segédmunkákat viszont csak egyszer kell elvégezni.

Mindenki, aki számítógépen dolgozik, a www.virus-hirado.hu lapon sok tanulságos dolgot talál. Nem utolsósorban mindezt magyarul, közérthetően megfogalmazva.

BAKKE ATTILA

CHECK POINT™
NEXT GENERATION

CHECK POINT

**250 000 informatikai vezető
ma már nyugodtan alszik,
mert cégét a Check Point - FireWall-1/VPN-1
tűzfalrendszer védi.**

A világ tűzfalpiacának 42%-át
uraló rendszer jellemzői:

- kiemelkedő VPN teljesítmény,
- több internet szolgáltató kezelése,
- magas rendelkezésre állás,
- víruszűrés,
- integrálhatóság behatolás
detektáló rendszerekkel.

Az Ön nyugalomát
online terméktámogatással,
távolsági- és helyszíni hibaelhárítással
biztosítjuk.

2F

Az információ védelmében

2F 2000 Számítástechnikai és Szolgáltató Kft.

Cím: 1016 Bp., Hegyalja út 5. Tel: 488 7700 Fax: 488 7709 Web: <http://www.2f.hu> E-mail: sales@2f.hu

Biztonságos-e a rendszerünk?

Az adatok biztonsága összetett kérdés. Ennek reális felmérésének egyik lehetséges eszköze, hogy ezzel foglalkozó cégtől kérünk segítséget. Egy ilyen a Noreg Információvédelmi Kft.

A cég 1998-ban alakult, kifejezetten információvédelemre. 2001-ben a Montana Rt. megvette, majd saját információvédelmi üzletágát áthelyezte a Noreg-be. Azóta a Noreg Kft. a Montana leányvállataként folytatja tevékenységét – ami alakulása óta változatlan, az információvédelem.

A cég 1998-ban az ISS-szel (Internet Security Systems) való együttműködésre alapult. Magyarországon az ISS egyetlen szűzödéses partnere.

A Noreg Kft. tevékenysége ma három fő területre oszlik.

Technikai támogatás

A technikai támogatás alatt minden olyan értünk, ami az adatok, informatikai rendszerek védelméhez hozzájárul. Ide

tartoznak a különböző hardverek, szoftverek és szolgáltatások. Természetesen ma is legfőbb termékeik és eszközeik az ISS szoftverei. A nyilvános kulcsú titkosítás (PKI) területén is nagy jövőt látnak, sokféle megoldást kínálnak.

Ezen termékeik a Microsoft szoftvereibe integrálhatók, célszerűen elsősorban a levelezéshez alkalmazhatók.

A teljes adatvédelmi palettához tartoznak a tűzfalak, a tartalomszűrő megoldások és a komplex vírusvédelem is.

Tanácsadás, audit

A technikai üzletág hamar életre hívta a tanácsadói üzletágát, hiszen a megvett eszközök helyes használata, a megfelelő környezet, üzemeltetés általában nem magától értetődő. Hiába a legjobb tűzfal, ha nem vagy rosszul használják.

A tapasztalatok alapján a megvett, de nem megfelelően használt eszközök hamis biztonságérzetet adnak.

Oktatás

A legújabb tevékenységük, 2002. január 1-jétől az oktatás. Ez is nagyrészt az ISS-szel való kapcsolat gyümölcse. Megkapták az ISS hivatalos oktatóközpontja kiűntető címet (Közép-Európában még Lengyelországban van ilyen központ). Ha már oktatásba kezdtek, felvettek más, adatvédelemmel foglalkozó témákat, például tartanak IT védelmi menedzseri tanfolyamot.

Ügyfeleik köre a cég történetéből is kikövetkeztethető: mivel 1998-ban kezdtek ezzel a témával foglalkozni, akkor még szinte csak a pénzügyi szektor volt vevő erre. Ügyfélkörük jelentős részben ma is innen kerül ki, de a Matávnál is komoly rendszert építettek ki.

Egyik legérdekesebb tevékenységük a sérülékenységvizsgálat. Ennek során az ISS eszközeit használva a megrendelő hálózatán végigpróbálják az összes ismert támadási formát, végignézik az összes már ismert védelmi lyukat. A megrendelők többsége ezt a vizsgálatot tűzfaluk, illetve internetkapcsolatuk ellenőrzésére használja, sokkal kevesebben kéri a belső hálózat vizsgálatát. Pedig, mint ismert, az adatvesztéssel járó „tevékenységek” 80–85 százaléka belülről ered.

Mint Kőrös Zsolt ügyvezető igazgató elmondta, tevékenységük talán legnehezebb része nem is a rosszindulatú programokkal, illetve ezeket alkalmazókkal

való foglalkozás, hanem a felső vezetés hozzáállása. Sok helyen az adatvédelem nem stratégiai fontosságúnak, hanem egy kipipálandó tételnek tartják, ami pár eszköz (szoftver, illetve hardver) beszerzésével teljesíthető.

Még a legjobb biztonsági rendszerekben is el szoktak felejteni az egyre jobban terjedő noteszgépekről: a noteszgépet használó egyrészt bizalmas adato-

HIRDETÉS

kat hordoz a gépen, és a gép ellopásával ezek az adatok általában hozzáférhetőek lesznek, hiszen a titkosításra nem gondolnak. Másik, talán még ennél is nagyobb hiba, hogy a céggel a kapcsolatot megfelelő biztonságu virtuális magánhálózat (VPN-en) keresztül tartja, de közben esetleg internetezik. És ezen a kapcsolaton, majd a VPN-en keresztül már kívülről is hozzá lehet férni a cég adataihoz.

MAKK ATTILA

ATJ Adatvédelem Technológia és Jog

Félelem nélkül!

Am annál nagyobb tisztelettel meghívjuk Önt és kedves kollégáit adatvédelmi rendezvény-sorozatunk következő napjára. A Noreg Kft. és az Anders Kft. által szervezett eseményen átfogó képet kaphat az adatvédelem, információszabadság és e-kormányzattal kapcsolatos jogi, technológiai és az üzleti életben nélkülözhetetlen kérdésekről.

Időpont: 2002. december 17. kedd 9.00-15.00

Helyszín: Gundel Étterem (1146 Budapest, Állatkerti út 2.)

Részvételi szándékát Kollár Döránál szíveskedjék jelezni a 438-6380-as telefonszámon vagy a www.atj.hu honlapon.

ELŐADÓINK KÖZÜL

Deményné Kertész Krisztina, dr. Jóri András, dr. Majtényi László

NOREG
INFORMÁCIÓVÉDELMI KFT.

Sun
MICROSYSTEMS

ANDERS

Noreg Információvédelmi Kft.

1023 Budapest, Bécsi út 13. • Telefon: 438-6380 • Fax: 438-6381

Web: www.noreg.hu Mail: info@noreg.hu

Védekezési módszerek

A védekezésre rengeteg eszközt fejlesztettek ki; vannak közöttük egyéni felhasználóknak és vannak multicégeknek ajánlott eszközök.

Víruskeresők

A Norton AntiVirus volt az első olyan víruskereső, amelyet nagy cég jelentett meg. Akkor még általános volt a vírus kódjának keresése; a mai víruskeresők már a gyanús viselkedésre és a gyanús kódreszetre is figyelnek.

Mivel nagyon gyakran bukkannak fel új vírusok, azért a víruskereső rendszeres frissíteni kell. A mai víruskeresők ezt a frissítést teljesen észrevétlenül, automatikusan végzik el.

Hogy melyik víruskereső programot használja valaki, azt a meglévő tesztek alapján lehet eldönteni. Mindegy, hogy az ember melyiket választja, csak legyen rajta a számítógépen.

Hálózatokban fontos, hogy a kiszolgálón legyen víruskereső, sőt legyen a levelezéshez is. Nagyobb hálózatokban

igen lényeges a víruskeresők újabb tulajdonsága, a központi üzemeltetés – ennek révén a munkaállomásra telepített víruskeresőknek egy helyről lehet parancsokat adni, s egy helyen lehet megnézni a naplóállományokat.

Tűzfalak

Az informatika biztonsági eszközei között ma a tűzfalak a legnépszerűbbek. A tűzfal két hálózati szegmenst választ el, és egy szabályrendszer alapján dönti el, hogy továbbmehet-e a beérkező csomag. Mindenkinek, aki az internetre kapcsolódik, szüksége van valamilyen eszközre, amely kiszűri a káros csomagokat, a ká-

ros forgalmat. Alapjában kétféle tűzfalat különböztethetünk meg: az egyik csak csomagszűrő, a másik a hálózati kéréseket is újracsomagolja.

A javítások letöltése

A biztonsággal foglalkozó cégek egybehangzóan állítják, hogy a biztonság megsérülésével kapcsolatos események leg-

HIRDETÉS

többje könnyen elkerülhető lett volna, ha a gépre feltették volna a már ismert hibákra kibocsátott „foltokat”.

MAKK ATTILA

Antivírussoftverrel foglalkozó cégek

ALWIL Software
Cat Computer Services
Central Command Software
Command Software
Computer Associates
Cybersoft
Dialogue Science
ESET
F-Secure
Freedom

Frisk Software
GFI MailSecurity
GeCAD
Grisoft
HAURI
Hiwire Computer & Security
Ikarus
Kaspersky Labs
Leprechaun Software
MessageLabs

MicroWorld Software
Network Associates
NikoSystems
Norman Data Defense Systems
OverByte Corporation
Panda Software
Per Systems
Portuallis Computer Security
Proland Software
Reflex Magnetics

Safetynet
Software Appliance Company
Softwin
Sophos
Stiller Research
Sybari Software
Symantec Corporation
Trend Micro Incorporated
VDS Advanced Research Group
VirusBuster Ltd.

Adatmentés – A veszett fejsze nyele

A legtöbb cég már felismerte, hogy fontos az üzleti folyamatokban számítógépet használni, és tudják, hogy sok fontos adat keletkezik a rendszerekben. Ezért napjaink informatikusainak egyre nehezebb dolga van, mert a rendszerek folyamatosan bonyolultabbak lesznek és az adatok egyre jobban szegmentálódnak. Amikor bevezetnek egy megoldást, legtöbb esetben a hardveres biztonsági megoldásokkal – RAID, MIRROR – úgy érzik, biztonságban vannak, és már nem tartják szükségesnek egy komoly és egységes mentési rendszer bevezetését. Ha van is mentés, az többnyire a heterogén környezet miatt, egy központosított mentési rendszer helyett vegyes vagy ideiglenes megoldásokat tartalmaz. A hardveres biztonság és a mentési rendszerek között éles vonal húzódik.

másik telephelyen. Az ilyen típusú rendszerek számos előnye van. Egyrészt csökkenti és egyszerűsíti az operátorok munkáját, lehetővé teszi a hardvereszközök központosítását és ezáltal a maximális kihasználásukat.

A mentési megoldások egyik jelentős nemzetközi képviselője a Legato Systems Inc. (Egyesült Államok) kiemelkedő kompatibilitásával és heterogén rendszerek legszélesebb támogatásával tűnik ki a mezőnyből. Stratégiai partnerei között olyan nagy nevek találhatók, mint az EMC, HP, IBM, Microsoft, Oracle, SAP vagy Sun. Fontos tudni, hogy az adatmentési megoldásain túl adatmenedzsment, rendelkezésreállási és archiválási termékeivel is jelen van a hazai piacon az Allegro Magyarország által.

A Legato adatmentési megoldásában a Legato NetWorker áll a központban, amely képes minimum nyolc szerver mentését és menedzselését biztosítani, de korlátlanul bővíthető. Lehetőség van a szerveret akár NT, W2K, Novell Netware, IBM AIX, HP-UX, SGI IRIX, Tru64, Sun Solaris, Linux (RedHat, SuSE, Turbo, Caldera) platformokon működtetni. Csak néhány fontosabb tulajdonságát kiemelve említenéd a multiplexálási képessége, amely nemcsak mentés, hanem visszatöltés közben is igen nagy sebességet biztosít, vagy ilyen a LAN, WAN, SAN, NAS hálózati architektúrák támogatása.

A NetWorkerhez elérhető sok speciális feladat ellátására képes üzleti modul is. Ezeknek a moduloknak fő előnyük, hogy általuk lehetőség

van az alkalmazások online mentésére és visszatöltésére, például egy adatbázis egy adott időpillanatra való visszaállításra, illetve levelezőrendszer esetén akár level szintű visszaállításra is. Elérhető üzleti modul például SAP, Oracle, MS Exchange, MS SQL, Informix, Lotus Notes, Sybase vagy DB2 támogatására.

A NetWorker tudását az üzleti modulokon kívül további „kiegészítőkké” is bővíthetjük. Egyikük a vállalati szintű média és adatmenedzsment terén szolgáltatásokat nyújtó Legato AlphaStor megoldás. Ez az alkalmazás lehetőséget ad fejlett média menedzsment kialakítására, amelyre azon közép- és nagyvállalatoknak van szükségük, akik nagy mennyiségű kezelt használnak a mentésre és ezek manuális nyilvántartása már nem megoldható. Az AlphaStor média menedzsmentjével a szalagok a teljes életciklus alatt (onsite és offsite) nyomon követhetők, a tartalék, illetve a katasztrófa helyszíneken tárolt médiákra vonatkozóan is.

A Legato egyszerű mentési megoldásokon túlmutató fejlesztése a Legato RepliStor, amelynek az üzletfolytonosság és adatvédelem biztosítása a feladata, valós idejű adatmásokkal fenntartásával. A megoldás lehetőséget nyújt Windows szerverek replikációjára minden lehetséges – egy/egy, egy/több, több/egy, több/több – kombinációban.

A Legato egyik rendkívül érdekes és jól használható fejlesztése a laptopok védelmét biztosító megoldás. A Legato NetWorker Laptop képes távoli, akár kis sávszélességű kapcsolattal rendelkező gépek adatainak biztonságos mentésére is. Így a távoli gépeken keletkező adatok mentése automatikusan megoldható, elkerülhető az esetleges adatvesztés.

A Legato legújabb és talán leginkább jövőbe mutató megoldása az OTG akvizíció folyamán termékpalettába került Xtender és Archive megoldásai. Ezek a megoldások lehetővé teszik többek között nagy mennyiségű adat folyamatos online tartását egy hagyományos merevlemez kiterjesztésével szalagos vagy egyéb adathordozóra (Disk Xtender). Vagy lehetőséget adnak egy levelezőszerver tehermentesítésére a keletkező forgalom „archiválásával” (Email Archiver).

A Legato megoldásainak magyarországi disztribútora az Allegro Magyarország, mely az európai Allegro-csoport tagjaként jött létre dedikáltan az adatvédelmi megoldások magyarországi terjesztésére. Az Allegro Magyarország a Legato megoldásain kívül forgalmazója több neves szalagkinyitór-gyártónak is, úgy mint az ADIC, Overland vagy StraightLine, ezáltal lehetősége van kulcsrakész rendszerek tervezésére és kivitelezésére. (X)

A piacon lévő adatmentési megoldások szinte mindegyike központosított mentési rendszert kínálnak. Ezeknek a rendszereknek közös tulajdonságuk, hogy a mentést egy központi gép vezérli, amely összefogja az összes szervert, működjön azok akár más operációs rendszer alatt vagy

ALLEGRO
dedicated to storage management

Cím: 1118 Budapest, Himfy u. 7.

Tel.: (1) 209 9165
Fax: (1) 209 0049

E-mail: info@allegrohungary.hu
Web: www.allegrohungary.hu

Biztonság rendelésre

*A fiatalok már nem ismerik a régi reklámot: cipőt a cipőboltból!
Reklámnak kicsit suta, de azért van benne némi igazság.*

Az ICON Számítástechnikai Rt., a hazai informatikai piac egyik nagy örege, 1990-ben alakult a KFKI egyik leányvállalataként. Informatikai biztonsággal foglalkozó üzletágát mintegy négy éve hozta létre, de mint *Konkoly Thege Szabolcs* üzletág-igazgató elmondta, már 1996-ban adtak el olyan termékeket, amelyek az adatbiztonsághoz kötődnek.

Felfutó piac

Az IT-biztonsági üzletág hagyományos megrendelői a nagy cégek, a kormányzat. Feltűnő, hogy az utóbbi években egyre több kis cég is megjelenik ügyfelek között – szélesedik a piac –, amit az üzletág vezetője több okra vezet vissza: egyrészt az adat- és információbiztonságot érintő események, például a nagy vírusfertőzések, nemcsak a szaksajtóban kapnak nyilvánosságot, hanem az esti híradókba is bekerülnek.

Másrészt a kis cégek is eljutottak oda, hogy egyre több megoldásuk, adatuk van számítógépen. Ezek üzembiztonságát pedig az informatikai biztonság eljárásaival lehet megoldani. Lassan a legkisebb cégek is van e-mailcíme, ami növeli a sérülékenységet.

Források

Az adatbiztonsághoz természetesen sok erőforrás kell, emberek, pénz, de talán a legfontosabb a vezetés kellő elszántsága és következetessége. Ez egyfelől azt jelenti, hogy ha a vezetés megköveteli a meghozott rendszabályok betartását, a

védelmi eszközök használatát, akkor kevesebb beruházással is jó eredményt lehet elérni, míg a nagy összegű beruházás fegyelmezten és szabálytalan használatát még növeli is a kockázatot.

Az üzletágigazgató tapasztalata szerint az informatikai költségvetésnek legalább 3–5 százaléka kell egy működő rendszerhez.

Ugyanakkor a döntéshozóknak nyilvánvalóvá válik a kockázatelemzésből, hogy sokkal többet veszíthetnek egy rosszul megválasztott jelszón, bekapcsolva hagyott gépen, mint amennyibe az oktatás kerülne.

Az ICON Rt. IT-biztonsági üzletága szerencsés helyzetben van: oktatóik, tanácsadói, kockázatelemzéssel foglalkozó munkatársai együtt, közösen dolgoznak, vagyis a technológiai ismeretek és a tanácsadás egy helyen van, így az adott tanács megvalósításában is tudnak segíteni.

Biztonság és szokások

A világban teljesen elfogadott, hogy ainek féltlenivalója van, az otthonában, munkahelyén beállít egy páncélszekrényt – ez már a szállodai szobákban is megtalálható. Az autókban teljesen elfogadott az aktív és passzív biztonság elemei. Egy gépkocsiban a biztonsági elemek költségei teszik ki az autó árának nagy részét – különösen ha ideszámítjuk a karosszéria gyűrődő zónáinak kialakítását és a merevítéseket.

Ugyanakkor az információ, az adatok védelme ma még egyáltalán nem annyira elfogadott.

Az üzletág-igazgató szerint a rossz

szokások mellett – egyszerű jelszavak, víruskereső kikapcsolása stb. – a cégek, különösen a kisebbek, erőforrás-problémával küszködnek. Magyarul, nincs emberük a biztonsági intézkedések pontos és teljes végrehajtására.

Szolgáltatás

Az IT-biztonsági üzletág ezt már elég rég látja: sok helyen adtak teljes biztonsági megoldást, ahol a használatra még csak-csak gondot fordítanak, de a megelőzésre, a gyanús dolgok ellenőrzésére már nem marad ember. Ez érthető is, hiszen gondoljunk csak bele: egy tűzfal

HIRDETÉS

naplólálmánya például sok tízezer sort tartalmaz, s azt figyelmen kívül hagyva elég reménytelen feladat. Léteznek szoftverek, amelyek kiemelik a fontos részeket, de ezek általában drágák. A szabad szemmel vagy valamilyen szoftverrel felfedezett gyanús dolognak utána kell járni, esetleg felvenni a kapcsolatot

egy internetszolgáltatóval. Egy-egy ilyen gyanús bejegyzés kinyomozása esetleg többnapos munka is lehet, különösen annak, akinek nem ez a munkája és nem is ért hozzá.

Az ICON Rt. IT-biztonsági üzletága az informatikai biztonság területén ilyen szolgáltató akar lenni. Úgy látják, hogy a biztonsági eszközök, rendszerek felügyelete egy igen nagy, most megnyitott terület.

Talán nem meglepő, hogy ennek a szolgáltatásnak első megrendelői a pénzügyi szektorba tartoznak. Ők azok, akik már komoly feladatokat adnak ki az arra szakosodott, és megfelelő infrastruktúrával rendelkező cégeknek, például az őrzött feladatok ellátását és a pénzzárást biztosító vállalkozásoknak.

Más előnye is van annak, ha a cégek az informatikai biztonsági megoldásokat szolgáltatási formában veszik igénybe: a kedvezőbb fizetési mód.

Alapkérdések

Talán sokan úgy gondolják, hogy szép, de nálunk minden rendben van, nincs szükségünk ilyen őr huncutságokra, mint kockázatelemzés, informatikai biztonsági rendszer bevezetése. Mindenesetre álljon itt néhány kérdés, amire érdemes válaszolni:

Mennyire dokumentált az informatikai biztonság rendszere? Le van-e írva mindenkinél az erre vonatkozó feladata?

Esetleg ezek csak szokás alapján történnek?

Van-e tűzfal a nyilvános hálózat felé? Dokumentálva van-e a beállítása?

Van-e vírusvédelem? Ha van, teljes körű-e?

Van-e leltár a cégnél létező adatokról?

Le van-e írva a jogosultságok kiosztása? Ki mikor mihez férhet hozzá? A hozzáférés beosztás szerint van meghatározva – minél nagyobb főnök valaki, annál többet láthat – vagy feladat szerint?

Egészen biztos, hogy van még tennivaló.

MAKK ATTILA

McAfee

SECURITY

Információk biztonságban

Az anyagi javaktól az információs vagyoniig

A legjobb eszköz sem ér semmit, ha nem jó keretben használják, ezért azok a szolgáltatások keresettek a piacon, amelyek ötvözik a tanácsadást és technikai megvalósítást. Ennek megfelelően szervezte meg tevékenységét a 2001 tavaszán alakult MagiCom. A cég jelentős információtechnológiai múlttal rendelkezik, hiszen alapítói más-más informatikai cégektől jöttek. Tevékenységei közt egyre hangsúlyosabb területet foglal el az adatvédelem, az adatvédelemmel kapcsolatos irányítási rendszerek.

Másik fő tevékenységi vonala a helpdesk szolgáltatás, illetve egy ehhez készült szoftver – ez nem afféle mellékállás, hiszen ez a szoftver nagy bankban, önkormányzatnál is működik, folyama-

tosan fejlesztik – ezenkívül foglalkoznak erőforrás-kihelyezéssel is.

Adatvédelem

Az információvédelem területén – bármennyi szó esik is erről a témáról – a cégek többségénél jelentős hiányosságokat látnak. Noha léteznek szabványok, eszközök, de ezek rendszerezett, szabályozott bevezetéséhez általában egy vagy több tényező hiányzik. A jelenlegi informatikai biztonságra fordított beruházások jelentős részét egy tanyán felállított díszes kapuhoz hasonlították, ami mellett már nincs kerítés, ezért mint kapu igazából elveszti funkcióját.

A MagiCom a BS 7799-es szabványt vette alapul tevékenységéhez. Ez szerintük jó eligazítást ad, elég széles körben

ismert, elfogadott és használt, kár lenne újat kitalálni.

Ennek népszerűsítésére létrehoztak egy webhelyet is (www.bs7799.hu), ahol a céggel foglalkozó hírek mellett meg-

HIRDETÉS

találhatók az információbiztonsággal, a MagiCom adatvédelmi politikájának kialakításával foglalkozó írások is.

BS-ISO

A BS 7799 tipikusan interdiszciplináris anyag: az informatikusok többsége számára túlságosan irányítárendszer-ize van, egy minőségbiztosítási szakember részére viszont túl technológiai.

A MagiCom – többek közt ezért – a Szenzor Gazdaságmérnöki Kft.-vel és további 6-7 szakemberrel létrehozott egy értéktartó munkacsoportot, ami a BS 7799 szabvány hazai alkalmazását segíti.

Ez a kis társaság a szabványt lefordította magyarra. Bejegyzett, kétszintű képzést adnak: háromnapos tanfolyamon belső felülvizsgálót – népszerűbb néven auditort –, adatvédelmi felelőst ké-

peznek, további két nap alatt adatvédelmi vezető képesítést lehet kapni.

Készítettek egy módszertant, amivel a megrendelőknél az informatikai biztonság állapotát mérik fel. Ez az ISO 9000-re szorosan integrálódott. A munkacsoport hozta létre a fent említett bs7799.hu honlapot, ahol hírek, háttér tanulmányok találhatóak.

Rendszeresen tartanak szakmai fórumokat, amire külső előadókat is meghívunk. Az ISACA (szervezet az IT-vezetés, irányítás és működésbiztonság terén) ezeket a rendezvényeket hivatalos pontgyűjtő lehetőségnek ismertte el, tehát a CISA (Certified Information Systems Auditor) minősítés életben tartásához szükséges pontok megszerzéséhez ezek jó alkalmak.

Új javak – új eszközök

Mint elmondták, a következő időben sokat várnak a biztonsági irányítási rendszerektől, hiszen a cégek értékében egy jelentős eltolódás figyelhető meg: eddig jellemzően a materiális javak uralkodtak: házak, autók, gépek. Egyre inkább megfigyelhető az információs javak el- és felismerése.

A BS 7799 bevezetésével, a minősítés megszerzésével kapcsolatban még egy érdekes tapasztalatról számoltak be. Angol statisztika szerint az ezzel a minősítéssel rendelkező cégek 40 százaléka teszi közzé ezt az adatot – azaz több mint a fele eltitkolja! Magyarországon sem hallani ilyenről, hogy valaki megszerzte – pedig vannak. Ennek talán az üzleti titoktartás az oka, hiszen a védelmét illetően mindenki csak igen szívesen nyilatkozik.

MAKK ATTILA

BS 7799 IT-biztonságirányítási rendszer

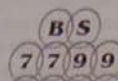
BS 7799-1

1993-ban jelent meg először, majd 1995-ben vált brit szabvánnyá. Az információbiztonság megteremtéséhez kínál eljárásokat, az üzleti és kormányzati területnek, ennek megfelelően sok ország átvette ezt a rendszert: Új-Zéland és Ausztrália szinte természetes, de Hollandia, Svédország, a Cseh Köztársaság és Korea is. Jelenleg Franciaországban, Németországban és Japánban fontolgatják a bevezetés lehetőségeit. Majd 1999-ben felülvizsgálták, és a megjelent új technológiákhoz igazították. Elsősorban gondoltunk az elektronikus kereskedelemre, a mobil eszközök bevezetésére – és eltávolították a Nagy-Britanniára jellemző részeket, végül 2000-ben az ISO is elfogadta, és ISO 17799 számon jegyzi.

BS 7799-2

Ez 1998-ban jelent meg a 7799-1 továbbfejlesztéseként. Ebben a beépíthető kontrolelemeket specifikálják, ami használható a belső felülvizsgálathoz, illetve harmadik fél részéről történő információbiztonsági felülvizsgálathoz. 2002-ben más irányítási rendszerekhez igazították, az ISO 9001 és ISO 14001-hez.

INFORMÁCIÓBIZTONSÁG

www.bs7799.hu

MagiCom

SZENZOR

Gazdaságmérnöki Kft.

INFORMÁCIÓVÉDELMI
IRÁNYÍTÁSI RENDSZER

HIS IT-SECURITY

Önöknel minden
rendben van?

tűzfal

vírusvédelem

behatolás felderítés

virtuális magánhálózatok

sebezhetőségi vizsgálat és audit

notebook védelem és digitális aláírás

Internetes címek és tartalmak automatizált szűrése

magán rendelkezésre állású IT biztonsági rendszerek

www.his.hu
sales@his.hu
457-3230

IT és hálózat-biztonsági
megoldások

Teljeskörű
szolgáltatás

Minőség és
szakértelem

Tervezés és
oktatás

Adatbiztonság teljes eszköztárral

A PiK-SYS Kft. 1991 óta van jelen a magyar informatikai piacon adatbiztonsági termékekkel és növelt értékű szolgáltatásaival.

Mára szolgáltatásainak köre – a vírusvédelmi, tűzfal- és PKI rendszerek tervezése, üzembe helyezése, felülvizsgálata, karbantartása – eleget tesz az adatbiztonsági területekhez kapcsolódó valamennyi igénynek.

A vállalat szoros kapcsolatban áll több neves adatvédelmi céggel, s biztonsági megoldásaiba főleg ezek termékeit foglalja bele.

A teljes körű vírusvédelemhez a McAfee terméket ajánlja. A McAfee Active Virus Defense (AVD) központilag kezelhető, átfogó vírusvédelmi rendszer, alkalmas a néhánygépes munkacsoportoknak és a nagy kiterjedésű, sok telephelyet és több ezer felhasználót összekapcsoló hálózatok védelmére, valamint a védelmi rendszer elemeinek folyamatos, naplózott karbantartására is. Védi a vírusfertőzés szempontjából veszélyeztetett valamennyi támadási felületet (munkaállomás, alkalmazás- és állománykiszolgáló, levelezőkiszolgáló, internetkijárat). A rendszer frissítése – az egyszélesített keresőmotor és adatbázisok jövőtől – könnyen elvégezhető a programokba épített önálló frissítési algoritmusok és felügyeleti rendszer segítségével. Az AVD a víruskeresők és a telepítésüket, frissítésüket, beállításukat végző felügyeleti eszközök (ePolicy Orchestrator, Anti-Virus Informant) összefoglaló elnevezése.

Ahol van internetelés, ott már elengedhetetlen a tűzfal. Tűzfalból sokféle van, s nemcsak a gyártójuk, hanem a működésük szerint is nagyon különbözőek egymástól.

- Proxy: alapos ellenőrzést végezhet, de épp emiatt lassan működik; gyakorlatilag minden csomagot kibont, és meg is vizsgálhatja a csomagok tartalmát.

- Állapottartó csomagszűrő (Stateful Packet Inspection): az OSI architektúra 4. szintjéig hatol le, s mivel egyszerűen működik, azért nagyon gyors. A csomagszűrés azonban már a legtöbb helyen kevés manapság.

- Multi-Layer Inspection tűzfal: az OSI architektúra mind a 7 szintjét elemezheti a proxy tűzfal alaposabb, s sebessége mégis megegyezik a csomagszűrő tűzfalakkal.

Megkülönböztethetünk továbbá hardveres és szoftveres tűzfalat. A szoftveres megoldás egy gépen fut, és kell alá egy operációs rendszer; működésének biztonsága és sebessége nagyban függ az alá tett géptől és operációs rendszertől. A tisztán hardveres megoldásnak saját működtető operációs rendszere van, ezért általában sokkal gyorsabb és sokkal drágább is. A kettő közé esik a dobozba szerelt, előre telepített operációs rendszerrel készített tűzfal; az erre használt operációs rendszer teljesen a tűzfal működtetésére van kihegyezve.

Célszerű a cég határvédelmi igényeit minél pontosabban felmérni, mert csak így lehet kiválasztani a megfelelő megoldást. Kevésbé fenyegetett helyekre elég a csomagszűrő vagy az állapotottó csomagszűrő tűzfal (például vállalaton belüli belső határvédelemre). Nagy biztonságot követelő határpontokra érdemes proxy alapú tűzfalat tenni, olyan helyekre pedig, ahol nagy teljesítményre és nagy biztonságra van szükség, a Multi-Layer Inspection technológián alapuló tűzfalat kell alkalmazni.

A PiK-SYS Kft. által forgalmazott tűzfalmegoldások sokféle igénynek eleget tesznek:

- A WatchGuard Inc. (Seattle) szoftvert és hardvert tartalmazó tűzfalmegoldásai (appliance) kis- és közepes szervezeteknek a legjobbak. Az ilyen tűzfalak nagy erénye szoftveres társaikkal szemben, hogy nincsenek kompatibilitási problémák a hardver és a szoftver között. A WatchGuard termékei között van egy felhasználónak is megfizethető csomagszűrő tűzfal (WatchGuard Soho), és az optikai csatlakozásokkal is ellátott, ASIC processzorokkal szerelt, gigabit sebességű tartományú nagyvállalati tűzfal; ez utóbbi szintén állapotottó csomagszűrőre képes (WatchGuard Vclass). A két véletlét közt vannak persze további típusok is. A mellékelt szoftveresomággal emellett lehetővé teszi a tűzfal forgalmának teljes körű figyelését, sőt jelentéskészítésre is alkalmas.

- A StoneSoft Corporation (Helsinki) által 2001 óta fejlesztett, operációs rendszerrel együtt szállított szoftveres tűzfal, a StoneGate-et a világ legnagyobb pénzügyi és kormányzati iszivezen használják. Megfelelő hardverrel tel-

jesítményben és a hálózati csatlakozások számában és típusában is teljesen testreszabható. Multi-Layer Inspection technológiája a proxy tűzfal biztonságát társítja a csomagszűrő tűzfalak sebességével; sebessége első a kategóriájában.

A PiK-SYS Kft. a nyilvános kulcsú titkosításban (PKI) is segítséggel szolgálhat. Az a tény, hogy a papír alapú dokumentumok háttérbe szorulnak elektronikus társaikhoz képest, előrevetíti az elektronikus adatok sértettségének, hiteltelenségének, letagadhatatlanságának, valamint titkosságának szükségességét.

Vírusok számítógépben és emberben

Egészségügyi és technológiai szakértők együttműködésével elkészült egy tanulmány, amely alapvető párhuzamokat fedezett fel az emberi és a számítógépes vírusok között. A kutatásban – Jack Clark vezetésével – a McAfee vírusszakértői vettek részt, valamint Ron Daniels a NIMR-től (Egészségügyi Kutatások Nemzeti Intézete).

A szakértők egy sor olyan párhuzamot találtak, amely kölcsönösen segíti a két terület vírusokkal kapcsolatos kutatásait. Néhány érdekesség a tanulmányból:

- Az embereket és számítógépeket fertőző vírusok hasonló módon terjednek, a Földön keletről nyugatra haladnak, a Nap járását követve.

- Az emberi immunrendszer és a vírusirtó szoftverek működése is hasonló: a fertőzésen keresztül tanulják meg a vírus leküzdésének módját, a vírusok pedig a védelmen edződve vetnek be újabb erőket.

- Ahogy egy öt éves vírusvédelmi rendszer pillanatok alatt megoldja egy mai vírus előtt, úgy egy múlt századi ember immunrendszere sem tudna megbirkózni a mai vírusokkal.

- Az internet párhuzamba állítható a hétköznapi, gyakoribbá váló gyors, nagy távolságú utazásokkal. Az internet hasonló veszélyeket jelent a vírusok szempontjából, mint az utazások.

Az informatikai biztonság e területén egyelőre nincs nevezetesebb előrelépés – alighanem a nehézkes bevezetés és a bonyolult felépítés miatt –, de az irányzatokból – a közelmúlt szakmai előadásából, meg az elektronikus aláírásról hozott, s a több mint egy éve hatályba lépett törvényből – az rajzolódik ki, hogy a titkosítás és digitális aláírás egyre szélesebb körben terjed. Külföldön, sőt Magyarországon is (igaz, általában külföldi hatásra) vannak már olyan cégek, amelyek napi munkájukban PKI rendszert használnak. A PiK-SYS a németországi Glück & Kanja által fejlesztett OpenPGP alapú alkalmazást, a CryptoEx-et választotta; a CryptoEx programokkal gyorsan és könnyen működőképes PKI rendszert alakítható ki. A PiK-SYS Kft. 2002 augusztusa óta a Glück & Kanja Technology AG hivatalos magyarországi partnere (Gold Certified Partner); megállapodásuk szerint Magyarországon és a térség némelyik országában a PiK-SYS forgalmazza a CryptoEx termékeket és látja el a terméktámogatási, valamint a bevezetéssel kapcsolatos konzultációs feladatokat.

MAKK ATTILA

A kétféle vírus elleni védekezés nagyon hasonló. Központjaik a világ azonos részein találhatóak, jelentései rendszerük is hasonló felépítésű.

Mindkét területen a legújabb felfedezés a heurisztika, és mindkét terület szakemberei ezt tartják a jövő eszközeinek – ennek fejlesztésén dolgoznak.

A megállapítások azzal a lehetőséggel biztatnak, hogy a kétféle terület víruskutatói képesek lesznek megosztani egymással tapasztalataikat. A legkisebb eredmény is nagy haszonnal járhat, mivel az emberek vírusfertőzés miatt kevesebbet hiányoznak majd a munkából, és csökkenhetnek a számítógépek vírusfertőzése miatt kialakult károk. Már körvonalázódnak a közös munka lehetőségei:

- Vannak olyan nemzetközi szabványos folyamatok, amelyek alapján az egészségügyi kutatók az új vírusok jelentette veszélyt kategorizálják.

- A számítógépes iparág azonban a válaszidőben összehasonlíthatatlanul jobban teljesít: gyakorlatilag órák alatt elkészül egy-egy vírus ellenszere.

Ennek egyik oka az lehet, hogy a számítógépes vírusokról a fejlesztők automatikusan kapnak jelentést, míg az egészségügyi viszonylag hosszú és lassú bürokratikus láncan át értesül a fertőzősekről.

MAKK ATTILA

Rosszindulatú programok

A rosszindulatú programokat hagyományosan három csoportba soroljuk: ezek a vírusok, a férgek, valamint a trójaiak.

Vírus: olyan programkód, ami más programhoz kapcsolódik és önmagát reprodukálja. Képes valamilyen módon továbbterjedni, akár hálózaton, akár lemezek betöltő szektorába másolva magát. Néha csak azért készül a programkód, mert a programozó ügyességét akarja fitogtatni, gyakrabban azonban a károkozás a cél. Előfordul, hogy valami üzenetet ír ki, de az is lehet, hogy megformázza a merevlemezt vagy annak egy-egy részét.

Trójai: nem elrejtőzik, hanem másnak álcázza magát. Például azt állítja magáról, hogy egy fájlkezelő, tömörítő vagy esetleg egyenesen vírusirtó. Ezt a feladatot el is végzi, de közben a valódi cél más: a jelszavak megszerzése, esetleg közvetlen károkozás.

Féreg: hálózaton át terjedve sokszorozza meg önmagát, mintegy gépről gépre mászik. Ahova eljut, ott különböző feladatokat is elvégezhet.

A féreg és a vírus között az a különbség, hogy a vírus egy meglévő programhoz kapcsolódik, annak elindítása aktivizálja, és továbbfertőzőskor olyan programot keres, amelyik még nem fertőzött. A féreg egy komplett program, önmagában fut, és terjed.

Persze ma már lehetnek átfedések: a meghatározások keletkezésekor még egyszerűek voltak a károkozó programok.

A vírusokat is több csoportba osztjuk, egyes csoportjaiknak külön neve van:

A **lopakodó vírus** önmaga elrejtésére különböző technikákat használ, például amikor a rendszer megnyit egy fertőzött állományt, akkor a vírus gondoskodik arról, hogy mást mutasson, ne az eredeti állapotot. Létezik olyan betöltőszektor-

ba költöző vírus is, ami a betöltőszektor megnézésekor az eredeti képet mutatja.

A **polimorf vírus** változtatja az alakját. Ehhez tudni kell, hogy a korai víruskeresők a vírusokra jellemző kódreszleteket kerestek, és ezek alapján azonosították a vírust. A polimorf vírus meg tudja változtatni a kódját: az utasításokat csoportokra osztja, és amikor fertőz, akkor a csoportokat más sorrendben írja fel. Igen egyszerű és gyakran használt módszer a semmit nem csináló utasítások beszúrása változó helyekre.

A **páncélos vírus** különböző trükkökkel akadályozza meg a visszafejtését, működésének részletes követését.

A **makróvírusok** minőségben újak, hiszen ezek már nem végrehajtható állományokhoz, hanem dokumentumokhoz kapcsolódnak. Márpedig ezeket sokkal gyakrabban küldözgetik egymásnak a felhasználók, mint a végrehajtható állományokat. Sajnos míg a vírusok megírásához a számítógép működésének alapos ismeretére és viszonylag nagy tudásra volt szükség, a makróvírusok már rendkívül egyszerűen létrehozhatók.

A **hoax** nevű levélről sem szabad megfeledkezni. Ez általában valami hamis hírt közöl. Ezt a jóindulatú figyelmeztetésnek látszó levelet az emberek gondolkodás nélkül továbbküldik. Ezzel egyrészt terhelik a levelezőszervereket, másrészt az üzemeltetőket, mert a felhasználók egyre-másra hívogatják őket, hogy igaz-e a hír.

Az első detektált, IBM-PC-re írt vírus 1986-ban a Brain volt. Terjedését tekintve vírus volt, de különösebb kárt nem okozott, inkább afféle reklámeszköznek tekinthető. Érdekes a keletkezési helye: nem az Egyesült Államok, nem is Magyarország, hanem Pakisztán.

A vírusok hajlékonylemezen terjed-

tek, mivel akkor még nem voltak hálózatok, s ez kedvezett a vírusoknak.

1990-ben jelent meg az első, nagy cég által kibocsátott antivírus program, a Norton AntiVirus. Egy évre rá megjelent az első polimorf vírus is.

1994-ben bukkant fel az első nagy hoax; arra figyelmeztetett, hogy az a levél, aminek tárgyában a „Good Times” áll, vírusos, s a vírus az egész merevlemezt le fogja törölni.

1999-ben megjelent egy makróvírus, a Melissa. Véletlenszerűen kiválasztott egy dokumentumot, és azt az Outlook címjegyzékéből sok címre elküldte.

2000-ben az ILOVEYOU vírus okozott nagy felfordulást. Továbbküldte magát, és letörölt bizonyos fájlokat.

Azóta számtalan új vírus bukkant föl, és az ember mindennap kap valami hoaxot.

MAKK ATTILA

A munkatárs, aki soha nem pihen... ... új "Voice Compact" a Bosch-tól.

A Voice Compact segítségével Ön mindig elérhető lesz ügyfelei számára - még munkaidőn kívül is. Az új, integrált hangposta az Ön rendszerétől függetlenül illeszthető kommunikációs infrastruktúrájába. Hogy a különböző formában (hangüzenet, SMS, e-mail, stb.) beérkező üzenetek mikor, hol és milyen módon kerülnek feldolgozásra, azt Ön dönti el.

- ▶ Vevőszolgálat javítása az éjjel-nappali elérhetőségnek köszönhetően
- ▶ Idő- és költség megtakarítás a vállalat számára
- ▶ Hatékonyabb munkafolyamat kialakítás
- ▶ A beérkező üzenetformák egyszerűbb adminisztrációja

Megoldások a Bosch-tól.

BOSCH

Telefon: +36 1 43 13-7 00
Telefax: +36 1 43 13-7 17

TENOVIS
Business Communications

www.tenovis.hu, www.bosch.hu
info.telecom@hu.bosch.com

Biztonsági másolatok

Az adatok kimentésével jó helyzetben vagyunk, mert a mentett adat pont olyan, mint az eredeti. Erre egy Van Gogh-festmény tulajdonosának nincs lehetősége; ő nem készíthet biztonsági másolatot az eredetiről.

A mentésnek több eszköze lehet. Egy-egy dokumentumnak, kisebb képek az elmentésre ma is nagyon jól megfelel a hajlékonylemez. Egyszerű használni, biztonságos, mégsem használják ezt a módszert. A következő lépcsőfok a CD-re írás. Ez sokkal jobb, mint a lemez: kapacitása 700 megabájt, és nem olyan érzékeny, mint a floppy. A nagyobb mennyiségű mentéseket valamilyen szalagra érdemes kiírni. Igaz, hogy egy-

egy szalagról az adat viszonylag lassan nyerhető vissza, de nagy a kapacitása.

A mentés során vannak betartandó szabályok:

- A mentés minőségét ki kell próbálni. Semmit nem ér, ha a szekrény évekre visszamenőleg tele van szalagokkal, de senki nem tudja visszatölteni.
- A mentést ne a számítógép közelében tartjuk. Csőrepedés, tűz stb. esetén éppen elég, ha a gépek megsérülnek, a mentés maradjon épségben.
- A mentést végző szoftvereken bekapcsolható a tömörítés. Gondoljunk arra, hogy esetleg más gépen, más hardveren kell kitömöríteni.

MAKK ATTILA

Az IT üzleti értéke

Az IT üzleti értéke mint kérdés valószínűleg minden IT-vezetőt foglalkoztat. Elvileg mindenki tudja, hogy az informatika alkalmazása nagy előnyökkel jár, nagyon sokan azonban ma is csak egyszerű kiszolgálói szerepkörben képzelik el az információtechnológiát.

Ma már sok lényeges üzleti alkalmazást is üzemeltet az IT, sőt jó néhány, mindenki által használt szolgáltatást kínál (például levelezés, nyomtatás); s emiatt, ha sokakban nem tudatosul is, nem kis fennakadásokat okozhat az üzletmenetben, ha az informatika háza táján valami nem jól működik.

Az is bizonyos, hogy minden informatikus órákig sorolhatná, mi minden jót köszönhet a cége az információtechnológiának. Mégsem volna irigylésre méltó helyzetben, ha az informatika által teremtett konkrét üzleti értéket is ki kellene mutatnia. Igaz, ilyesmit általában nem várnak el az informatikai vezetőktől, de azt már annál inkább, hogy ha egy új megoldást – üzleti alkalmazást vagy csak egy levelezőrendszer frissítését –, akkor mondja meg, hogyan térül majd meg a befektetett pénz. A pénzügyi vezetőt alighanem hűdégen hagyja majd, ha azt hallja, hogy „a rendszerek rendelkezésre állása 99,5 százalékra nő”, s az sem biztos, hogy a cégvezető beéri a helyállót, de roppant semmitmondó „javul a hatékonyság” válasszal. Az igazi kérdés mindig ugyanaz: mekkora üzleti haszna származik a cégnek a befektetésből? Konkrétan; forintban.

Ahhoz, hogy az informatika megváltoztathassa a róla kialakult képet, és igazi értékén kezeljék a cégen belül, választást kell adnia az ilyen kérdésekre is. S erre meg is vannak a jól bevált módszerek.

Először is pontosan meg kell határozni a bevezetendő új megoldás költségeit. Persze nemcsak a mostani költségeket kell figyelembe venni, hanem minden későbbit is – azokat a nemritkán igen tetemes összegeket is, amelyek nem kapcsolhatók közvetlenül a beve-

zéshez. Közvetlen költség lehet például a hardver és a szoftver költsége, a bevezetéshez kapcsolódó felügyeleti költségek, vagy a későbbiekben a szállítói támogatás költsége; közvetett költségként általában a végfelhasználói támogatást vagy a rendszerleállás költségét szokták emlegetni a szakemberek. Számítatlan más tétel is szerepelhet a listán, és mint az már ezekből a kiragadott példákból is látszik, ezek a költségek nem mindig az információtechnológiában bukkannak fel. Ez a Total Cost of Ownership modell (TCO modell).

A költségek felmérése után helyénvaló a várható haszonnal is foglalkozni. Ehhez először meg kell vizsgálni, hogy miből adódhat a megoldás üzleti értéke. A cég pénzügyeit legfőképpen két dolog befolyásolja: a

bevétel és a költség. A haszon „forintosításához” tehát elég választ adni a következő kérdésekre: Milyen költségek csökkennek, illetve milyen egyébként felmerülő költségek kerülhetnek el ennek a bizonyos megoldásnak a bevezetésével? És persze mekkora bevételnövekedésre lehet számítani, esetleg mekkora bevételcsökkenéstől menekül meg a cég? De válaszolni már nehezebb, mint ezt a két kérdést feltenni. Nagyon nagy tapasztalat kell az összes hasznonelem felderítéséhez, illetve az azok által hozható összegek megállapításához. Am egy alapos és minden részletre kiterjedő számítással pontos és jó becslés készíthető.

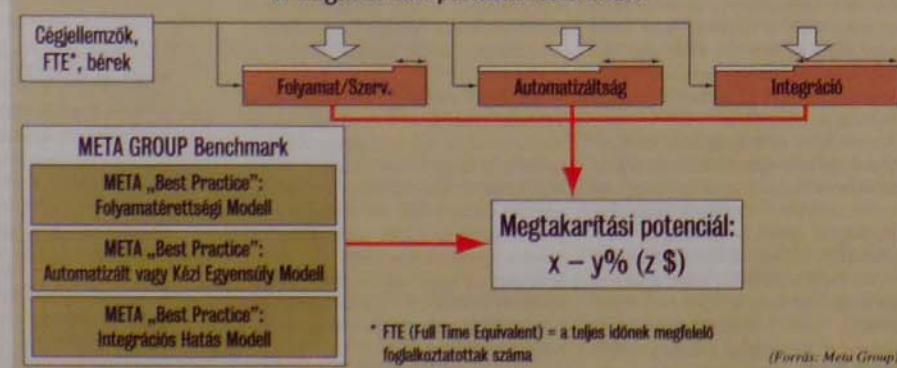
A fenti módszert alkalmazva az IT-vezető már meg tudja válaszolni azt, hogy valamely megoldásnak mekkora a valós üzleti értéke. De vajon biztos lehet-e benne, hogy ez a befektetés adja a legnagyobb üzleti értéket a cégnek? Meg lehet vizsgálni persze több megoldást is, és ki lehet választani közülük a legígéretesebbet. Csakhogy ez még mindig nem kezkesedik arról, hogy a fejlesztés arra a területre irányul, ahol az a legjobban megéri.

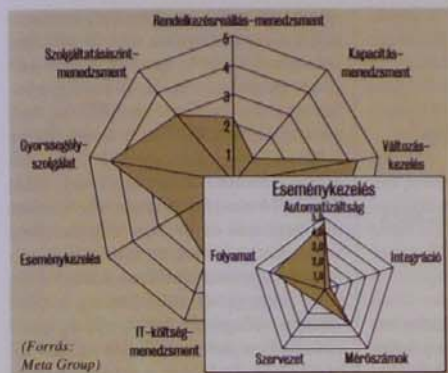
Ennek a kérdésnek a megválaszolására érdemes tekintetbe venni egy más megközelítést is. A META Groupnak az informatikai folyamatok érettségén alapuló modellje a szolgáltatásfelügyelet területén segíthet a válasz megtalálásában. A módszer az iparági „legjobb gyakorlatra” – pontosabban az Európában ma már igen elterjedt az ITIL-re – támaszkodik. Az ITIL (Information Technology Infrastructure Library) tulajdonképpen gyűjtemény az informatikai üzemeltetés legjobb gyakorlatából. Az iparági tapasztalatok alapján az ITIL összetett és összehangolt ajánlásban fogalmazza meg, miként is kellene egy informatikai szervezetnek működnie, milyen folyamatokat és hogyan kell kialakítani ahhoz, hogy a lehető leghatékonyabb legyen az informatikai szolgáltatások üzemeltetése. Az ITIL a következő fő területeket különbözteti meg: konfigurációkezelés, gyorssegélyszolgálat (service desk), eseménykezelés, problémakezelés, változáskezelés, szoftverfelügyelet és -terítés, szolgáltatás-szint-kezelés (SLA), katasztrófaelhárítás-tervezés, kapacitásfelügyelet, IT-költségkezelés, valamint rendelkezésreállás-felügyelet.

Az érettségi modell az adott szervezet IT-szolgáltatásfelügyeleti folyamatait hasonlítja össze az ITIL által meghatározott folyamatokkal. Ha ez vagy az a terület megfelel az ITIL ajánlásainak, akkor azt a modell tökéletesen érettnak tekinti.

A modellben minden fő területet öt szempont szerint kell megvizsgálni: folyamatok, szervezet, az automatizálás foka, integráltság más fő folyamatokkal, valamint az alkalmazott mérőszámok. A különféle

A megtakarítási potenciál kiszámítása

szempontok értékelésében a modell meghatározza a vizsgáló tartalmi elemeket, azok fontosságát, illetve az elemek közötti összefüggéseket. Valamely terület érettségét az öt szempont súlyozott értékelésével kapjuk meg – a különféle szempontok súlya persze területenként más és más lehet.

A szolgáltatásfelügyelet vizsgálatát a gyakorlatban elvégezni talán nem is olyan nehéz feladat. A modellhez tartozik egy kérdéslista, s azzal valamennyi fő területen feltérképezhető az említett értékelési szempontok. Ha a válaszokat (a kérdésekre a szubjektív értékelés elkerülésére csak igennel vagy nemmel lehet válaszolni) behelyettesítjük a modellbe, akkor automatikusan kiadódik az eredmény.

Az ITIL szerinti érettség vizsgálata azonban csak az első lépés a leginkább fejlesztendő területek kiválasztásában. A következő feladat annak a meghatározása, hogy egy-egy területnek mekkora a „megtakarítási potenciálja”. Erre felhasználható a már korábban ismertített módszer: tételesen meg kell határozni, hogy mennyibe kerül a kérdéses területet az ITIL-ajánlásoknak megfelelő szintre fejleszteni, és meg kell határozni azt is, hogy ebből mekkora üzleti érték származik.

Am ha már megvannak az adatok a szolgáltatásfelügyeleti területek érettségéről, akkor a modell alapján sokkal egyszerűbben és talán pontosabban is meg lehet állapítani valamely terület megtakarítási potenciálját (legalábbis sokkal kisebb lesz a hibázás lehetősége). Elég a vállalatra vonatkozó fő jellemzők – például a cég iparága és alkalmazottainak száma stb. – alapján egy teljesítményértékelő adatbázisból kiválasztani az idevágó adatokat, és az érettségi modellbe foglalt függvényekkel automatikusan elvégezhető a számítás.

A különféle területek fejlesztésétől várható maximális megtakarítás, valamint az IT-stratégia és az üzleti, pénzügyi lehetőségek ismeretében az informatikai vezető már kellő megalapozottsággal dönthet a fejlesztendő területekről. Az érettségi modell alkalmazásával az informatikusok megkereshetik a cégnek a lehető legtöbb hasznot hozó megoldásokat – hiszen most már tudatosan felmérhetik, hogy mely területe-

ket volna a legkívánatosabb fejleszteni. És végül még egy lehetőség a fenti modell felhasználására: a valamely területekre összpontosító megoldások konkrét üzleti értékének meghatározása. Ehhez csupán be kell helyettesíteni a modellbe a megoldás bevezetésének várható hatásait.

CSAPÓ ATTILA

(Stratis Vezetői és Informatikai Tanácsadó Kft.)

Kereskedők a neten

A kereskedelmi cégek internetes értékesítése idén várhatóan 8,6 milliárd forint körül alakul, ebből a kiskereskedelmi forgalom részesedése 5,3 milliárd forint. A nagykereskedelmi cégek az interneten keresztül 3,3 milliárd forint értékben értékesítenek árut és szolgáltatást – derül ki a GKI Gazdaságkutató Rt., a Westel Mobil Távközlési Rt. és a Sun Microsystems

legfrissebb felméréséből. A kereskedelemben az internetes értékesítési csatornákat többnyire a termékek különleges jellege miatt nem használják. A vállalatok nagy része arra hivatkozik, hogy vevőiknek, ügyfeleiknek ma még nincs szükségük internetes szolgáltatásra, s vannak olyan vállalatok is, amelyeknek nincs kvalifikált humán erőforrásuk vagy tőkéjük a rendszer kiépítéséhez.

2002-ben az 5 fő feletti kereskedelmi cégek internetes beszerzése várhatóan eléri a 47,7 milliárd forintot. Ebből 12,1 milliárd forinttal részesednek a kiskereskedelmi cégek, s 35,6 milliárd forinttal a nagykereskedelmek. A kereskedelmi cégek várakozásai szerint az internetes beszerzés részaránya az év hátra lévő részében tovább fog nőni.

Az ICT szektor dinamikus fejlődése láttán az a kérdés merülhet fel a szemlélőben, hogy az eddigi hagyományos értékesítési utak mellett van-e létjogosultságuk más csatornáknak. A mobiltelefon alapú kereskedelemmel kapcsolatban ma még szkeptikusak a kereskedelmi vállalatok. Többeségük középtávon az akciós termékek, szabványosított áruk, élelmiszerek és műszaki cikkek mobil alapú értékesítésében, bemutatásában és reklámozásában lát lehetőséget.

A 2002 második negyedét vizsgáló felmérésben, a 5 főnél többet foglalkoztató kereskedelmi vállalatok közül csak minden harmadiknak van saját honlapja. Az internetes jelenlét fontosságának felértékelődését jelzi az a tény, hogy egy év múlva alighanem három cégből kettő már ott lesz a világhálón is. A legnagyobb növekedés az 5–9 fős mikro-vállalkozások körében várható. A vállalatok arról számoltak be, hogy az általános céginformációk, valamint a termékek és szolgáltatások rövid leírását szinte valamennyien közzéteszik a webhelyükön, hírlevelet, regisztrációt, ügyfél-kezelést azonban még csak kevesen.

(Munkatársunktól)

A GKI-Westel e-kereskedelmi index alakulása

A konjunktúraindex négy kérdésre adott válasz alapján azt számszerűsíti, hogy a magyar gazdaság vizsgált szegmensében az internetnek és az internetes alkalmazásoknak a várakozások szerint milyen hatásuk lesz az üzletmenetre. A kérdések az internetes értékesítés és beszerzés várható alakulását, az internetnek a vállalat piacára gyakorolt hatásait firtatták, valamint azt, hogy a cég hogyan aknázza majd ki az internetben rejlő lehetőségeket. A GKI-Westel e-kereskedelmi index a részindexek átlaga, a pozitív értékek optimizmusnak, kedvező várakozásoknak felelnek meg.

WSH Számítástechnikai Oktató és Szolgáltató Kft.
A hivatalos Novell® Oktatóközpont

Novell.
EDUCATION

Ne érezze magát a hálózat csapdájában!

Ismerje és tanulja meg a Novell-termékeket és könnyebbé válik munkája, nő a szakértelme és a karrier lehetősége!

NetWare 6-tanfolyamok: Upgrading to NetWare 6 (3000)
 Foundation of Novell Networking: NetWare 6 (3001)
 NetWare 4 to NetWare 6 CNE Upgrade Prerequisite (3002)

CNE és CNA minősítő vizsgákhoz szintén elengedhetetlen segítséget nyújtanak a Novell Press által kiadott Self Study Kit-ek és a Self Test Software által forgalmazott gyakorlótesztek, amelyek megvásárolhatók Oktatóközpontunkban.

Ügyintézés útközben

Szakértői vélemények szerint ledőltek a mobiltartalom-szolgáltatások terjedését gátoló akadályok. Küszöbön áll tehát a fellendülés: telefonjainkat a beszélgetésen és egyszerű SMS-ezésen kívül hamarosan számtalan más hasznos és szórakoztató dologra használhatjuk.

A mobiltartalom-szolgáltatás elterjesztéséhez – mint azt az eddigi események is jól tükrözik – lényegében három problémára kell megoldást találni. Az egyik kulcstényező az – kezdi *Gábrriel Zoltán*, a Nokia Magyarország műszaki igazgatója –, hogy a hálózat milyen sebességgel továbbíthatja a tartalmat. A GSM-hálózaton eredendően 5–8 másodperc alatt építhető fel a kapcsolat, az átviteli sebesség pedig 9,6 (vagy 14,4) kilobit/másodperc. Ezzel rendkívül lassú és drága a letöltés, sőt nem ad igazi felhasználói élményt. A GPRS megjelenése forradalmi változást hozott ezen a téren. A kapcsolatfelépítési idő 1–2 másodpercet csökkent, s bár az átviteli sebesség nem nőtt igazán nagyot (20–40 kilobit/másodperc), a tartalom alapú díjazás miatt a kommunikációjával olcsóbbá vált. (Megjegyzendő, hogy ilyenféle adatátviteli sebességet le-

het elérni a már korábban meglévő nagy sebességű, állandó fizikai kapcsolatot követelő, következőképpen idő alapon díjazott, s ezért a GPRS-nél lényegesen drágább HSCSD-vel.) Mindent összevéve elmondható, hogy a GPRS már alkalmas a minimalizált adattartalomra támaszkodó WAP-oldalak használatára.

Megfelelő végkészülékek híján semmilyen mobiltartalom-szolgáltatás nem lehet sikeres. Mostanában már vannak a piacon olyan telefonok, amelyeknek nagy és színes a kijelzőjük, s a billentyűzetükön kényelmes adatokat bevinni.

A harmadik kulcstényező pedig a megfelelő tartalom. Érdekes – és talán sokaknak meglepő –, hogy milyen virágzó üzletgárgá nőtte ki magát az életmód, életstílus kategóriába sorolható operátorlogó- és csengőhang-letöltés; ahhoz egyébként tökéletesen megfelel a GSM-alaphálózat. Talán ez tekinthető a mobiltartalom-szolgáltatás első nagy sike-

rének. Milyen további mobiltartalom-kategóriákról lehet szó? Hasznos tartalomról (hírek, időjárás-jelentés, helyfüggő szolgáltatások, banki szolgáltatások stb.), játékokról és egyéb szórakoztató lehetőségekről.

Hasznos lehet a mobil

Nézzünk szét először a hasznos tartalom háza táján! Nem újdonság, hogy WAP-oldalokon lehet híreket olvasni, tőzsdei

intézhettek banki átutalásait, módosíthatják a bankkártyához tartozó vásárlási összeghatárt stb. Az egyik budapesti parkolási társaság ez év őszén mobilparkolási rendszert vezetett be: SMS-sel kell a virtuális parkolóórát elindítani, illetve leállítani. Vezetünk egyébként külföldi példát is: Ausztriában már jó ideje lehet SMS-sel vonatjegyet vásárolni. Az utasnak nincs más dolga, mint megmutatni a kalauznak az igazoló SMS-t.

De Magyarországon ezek a „micropayment” (nagyjából 1000 forintig terjedő vásárlás) jellegű alkalmazások még gyermekcipőben járnak. Műszakilag már elérhették az akadályok, a megfelelő üzleti modellek azonban még nem alakultak ki. A mobilszolgáltatók támogatják az ügyet, a végfelhasználói oldalról is egyre nagyobb a fogadókészség; úgy tűnik tehát, hogy a harmadik – a kereskedői, illetve banki – oldal van lemaradva. Szakértői vélemények szerint ezen az oldalon egyelőre még csak csírák látszanak a közös szerveződésekben. Erősen

EZ (IS) TÖRTÉNT

- 2001. március: a Westel bevezeti a GPRS technológiát. Országos lefedettség: 2001. augusztus.
- 2001. július: a Pannon GSM teljes szolgáltatási területén bevezeti a GPRS technológiát.
- 2002. április: a Westel teljes körű kereskedelmi MMS-szolgáltatást indít.
- 2002. július: a Vodafone bevezeti Magyarországon a GPRS-t, ezzel egy időben átalánydíjas internet-hozzáférési szolgáltatást indít havi díjas előfizetőinek.
- 2002. július: a Pannon GSM előfizetői változatlan formájukban olvashatják WAP-os mobiltelefonjukon a népszerű internetes hírportálokat; ez a ZsebWeb.
- 2002. október: a Pannon GSM bevezeti MMS-szolgáltatását. A mobiltársaság minden előfizetője fogadhat multimédiás üzeneteket.
- 2002. október: a Westel Célravezető nevű szolgáltatásával az ügyfél SMS-ben vagy WAP-on keresztül megkaphatja a tartózkodási helyéhez legközelebb eső benzinkútra, bankautomatára, étteremre, gyógyszertárra stb. vonatkozó információkat.
- 2002. október: a Westel és az OTP Bank – az Ericsson közreműködésével – SMS alapú szolgáltatást indít. Ez lehetőséget ad a számaegyenleg és árfolyamok lekérdezésére, átutalásra, a bankkártyához tartozó vásárlási összeghatár módosítására, betétekötésre stb.
- 2002. október: a Vodafone nyolc európai országban bevezeti a Vodafone Live! elnevezésű, képes üzenetküldésre, mobil e-mailezésre, csevegésre, színes WAP-os és mobilis játékokat magába foglaló multimédiás szolgáltatását. Várhatóan a jövő év elejétől Magyarországon is lesz ilyen szolgáltatás.
- 2002. október: Westel Mobil Iroda szolgáltatás – bárholon elérhető a Microsoft Exchange vállalati levelező- és csoportmunka-rendszer adatai.
- 2002. november: a Pannon GSM átalánydíjas, GPRS alapú internetszolgáltatást kínál minden előfizetőjének.

mutatókról információt szerezni, menetrendet vagy moziműsort böngészni. A kínálat folyamatosan bővül, a használatban azonban ez ideig nem volt igazi átörös. A gyártók és a szolgáltatók várakozásai szerint a GPRS elterjedésével merőben más lesz a helyzet. Előretérés várható például a banki szolgáltatásokban; egyre több pénzügyi tevényt teszi lehetővé a mobil, WAP alapú banki műveleteket. A pénzügyi szolgáltatások bonyolult útvesztőjében alapkérdés az, hogy minden törvényi és biztonsági kérdés teljesen tisztázva legyen.

Vélhetően a WAP döcögős terjedése, valamint az SMS roppant népszerűsége miatt egyre több hasznos, nem beszéd célú mobilszolgáltatás jelenik meg SMS alapon. Október elejétől például az egyik hazai mobiltársaság ügyfelei SMS-sel

tartja magát a konzervatív szemléletből adódó bizalomhiány, s a leküzdése még minden bizonnyal hónapokba telik majd.

Játékok és MMS

A mobiltartalom-szolgáltatásban a játékok területe is egyre népszerűbb. Egyre többféle telefonnal lehet javás alkalmazásokat letölteni. Ennek az utóbbi időben elterjedő nyílt platformnak a jövőtől hihetetlen ütemben bővül a játékok tárháza, s ez minden valószínűség szerint még csak a kezdet. Az interneten át való játékok csak az adatátviteli sebesség szab korlátot, s ha egy lakásban összeveszve társaságban mindenki bluetooth telefonon játszik, az még pénzbe sem kerül.

Más típusú, de szintén játékkal kap-

csalatos alkalmazás a média és a közönség közötti visszairányú kapcsolat. Különböző televíziós játékok, valóságshow-k kérik SMS-ben (többnyire emelt díjas SMS-ben) – és kapják is roppant számban – a nézők véleményét, szavazatait.

És vajon mennyire változik majd a mobiltartalom-szolgáltatás az MMS térhódításával? A szakértők véleménye szerint gyökeresen. Van, aki úgy véli, hogy jövő nyárra az MMS tömegjelenséggé válik. Lehetséges, hogy így lesz, mert Olaszországban két hónap alatt egymillió MMS-t küldtek, a Nokia 7650-es –

beépített kamerás – készülékből nyár óta egymillió talált gazdára, sőt rövidesen itt lesznek az olcsóbb MMS-telefonok, és újabb lendületet adhatnak ennek a folyamatoknak.

Az MMS kiegészítheti a tartalomszolgáltatást: sokkal több és értékesebb információval láthatja el az ügyfeleket, mint az SMS-ek vagy a WAP-tartalom. Ilyen kiegészítés lehet például a hírek vagy a moziműsor képi illusztrációja. Ezeknek a szolgáltatásoknak az elterjedéséhez persze szintén elengedhetetlen a tartalomszolgáltatók aktív – ma még csak nagyon halványan körvonalazódó – közreműködése.

Az MMS alapján azután tovább lehet majd lépni: rövid videóklippek is hozzárendelhetők egy-egy hírhez. Képzeld csak el, milyen érdekes lenne, ha egy futballmérkőzés góljait megnézhetnénk a mobiltelefon kijelzőjén, vagy az üzletemberek rövid piacelemzést kaphatnának a tőzsdezárás pillanatában. A műszaki megoldás már itt is szinte készen áll, csak a megfelelő üzleti konstrukcióknak kell kialakulniuk.

A szolgáltatói oldal koordinációs szerepe tehát erősen felértékelődik az új távközlési világban.

Nyílt platform

A mobiltartalom-szolgáltatások terjedését gátló akadályok tehát fokozatosan elhárulnak. A Symbian operációs rendszer köré épülő nyílt platform további lendületet adhat a fejlődésnek – s a közelmúltban már adott is. Mára a mobilhardverrel, -szoftverrel foglalkozó cégek 90 százaléka csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez. Mivel ez a platform nyílt platform, azért szinte bárki fejleszthet alkalmazásokat, az életmód kategóriában éppúgy, mint a hasznos tartalom vagy a játék kategóriájába. Megszűnnek továbbá a hálózat és a végkészülék között esetenként támadt együttműködési problémák. Teljesen mindegy lesz tehát, hogy ki adja a hálózatot, ki gyártja a mobil-

telefon, ki fejleszti az alkalmazásokat, ki szállítja a mobiltelefonok szoftverét, hogy milyen rendszer fut a banknál – a nyílt platform szabványos felületein zavartalan lesz az együttműködés. Alighanem már a közeljövőben a mobiltartalom-szolgáltatások rohamos fejlődésének leszünk tanúi.

MALLÁSZ JUDIT

+online: www.sz.t.hu/cikkek/logo
www.sz.t.hu/cikkek/hirsam

I-Mode Lengyelországban

A PTC, Lengyelország legnagyobb mobilszolgáltatója lesz az első lengyel szolgáltató, amely i-Mode szolgáltatást kínál előfizetőinek. A PTC – a cég kezeli az Era hálózatot – Era Omnia nevű új hálózatára csatlakozó előfizetők készülékeiken információs, szórakoztató szolgáltatásokhoz és játékokhoz juthatnak, illetve MMS-üzeneteket és elektronikus levele-

ket is küldhetnek és fogadhatnak. A PTC – amelynek többségi (51 százalékos) tulajdonosa az Elektrim-konglomerátum, továbbá 45 százalékos tulajdonosa a Deutsche Telekom – abban reménykedik, hogy az új szolgáltatásokkal 2004-re legalább 300 ezer előfizetőt szerezhetnek az i-Mode rendszerhez.

(IDG News Service)

Növekedést vár a Nokia

Optimistán nyilatkozott a Nokia vezetője, Jorma Ollila a mobiltelefonok piacának 2003-as kilátásairól. A *Financial Times*nek adott interjúban elmondta, hogy a telekommunikációs piac egészét sújtó nehéz gazdasági helyzet ellenére a mobiltelefonok piaca növekedés előtt áll, amelynek mozgatói a kínai, az amerikai, az indiai, az orosz és a kelet-európai piacokon jelentkező új előfizetők lesznek. Ollila számításai szerint 2005-re a mai egymillióról 1,5 milliárdra emelkedik a világ mobiltelefon-előfizetőinek száma. A növekedést annak ellenére elérhetőnek tartja, hogy Európa és az Egyesült Államok gazdasági növeke-

dése elemzők szerint az elkövetkezendő két esztendőben csak az évi egy százalékot fogja elérni. Ollila ugyanakkor úgy véli, megvan annak az esélye, hogy a következő három esztendőben évi 10–15 százalékkal növekedjen a mobiltelefonok piaca.

Ezt elősegítheti az európai piac természete; várható, hogy az itteni felhasználók a színes kijelzők, a képzünetek és a játékok miatt újabbra cserélik készülékeiket.

A Nokia számításai szerint az idén megvásárolt 400 millió készülékből 160 milliót a cég állít elő.

(IDG News Service)

Üzleti üzenetek

Úgy tűnik, a Microsoft a vezeték nélküli kommunikációs eszközök piacán is igyekszik megvetni a lábát. Legújabb bejelentése szerint a gyors és titkos megoldást kereső üzleti felhasználóknak kínál szöveges gyorsüzemi szolgáltatást.

vállalatoknak kedvezőbb árú csomagokat is kínál. A tervek szerint az új szolgáltatás 2003-ban indulhat el.

A Microsoft bejelentése csak egy héttel követte az AOL hasonló szolgáltatásának bemutatását. Az AOL vállalati

A MSN Messenger Connect üzenőszolgáltatás használatával a vállalatok szöveges üzenetekben bonyolíthatnak le üzleti tranzakciókat ügyfeleikkel, melyeket a rendszer megőrzi és eltárol. A résztvevők azonosítása szintén a Messenger Connecttel végezhető.

A Microsoft a szolgáltatásért partnerenként 24 dolláros díjat kér évente, de a

üznetalkalmazása az AIM ingyenes szolgáltatás elemeire épül, amelynek 180 millió felhasználója van világszerte.

A Microsoft MSN Messengerét ma 75 millióan használják. A Yahoo november elején bejelentette, hogy a közeljövőben szintén üzleti üzenőszolgáltatást akar bevezetni.

(IDG News Service)

Veled, Uram, de nélküled?

Ha egy cég a mai szigorú gazdasági körülmények között megkettőzi tavalyi bevételét, akkor felkapjuk a fejünket, s kérdezősködni kezdünk.

Ezt tette lapunk is; a választ Süli András adja meg, a Grepton Informatikai Rt. igazgatója.

– Jól tudom-e, hogy a Grepton egy hónapja lépte át a „bűvös” 1 milliárdos bevételi határt?

– Igen, november 5-én számláztuk ki azt az összeget, amellyel átléptük ezt a határt. Év végére egyébként 1,3 milliárd forintot bevétellel számolunk. Ha ez valóra válik, akkor pontosan kétszer akkora lesz a forgalmunk, mint tavaly volt, holott konzervatív terveinkben „csak” 60 százalékos növekedés szerepelt.

– Ez szép teljesítmény egy fiatal cégtől, s még akkor is az lenne, ha az infor-

matikai piac csúcsformában lenne, de ezt most nemigen lehet elmondani. Mi magyarázza ezt a 100 százalékos növekedést?

– Először is, a Greptonot én régi-új cégnek nevezném. Régi, mivel az 1977-ben – igaz, más néven – alapított Protomix Rt. szoftverüzletágának önállósulásával jött létre, így van múltja. S új is, hiszen hivatalosan 2001 márciusától működik. Ami a jó teljesítményt illeti, az belső változásokra vezethető vissza. Egyrészt beért a munkatársiak tudása, s ezt a piac elismerte, másrészt olyan kereskedelmi csapatot hoztunk létre, amely több szálon, szorosan kapcsolódott a piachoz.

– S mi most e a régi-új cég tevékenységének fő iránya?

– A kezdetek óta lényeges helyet foglal el tevékenységünkben a Microsoft-technológia. Ennek most fontos állomáshoz érkezünk el: nemrégiben szereztük meg negyedik Gold Partner-i címün-

ket. Arany fokozatú minősítésünk van a Support Services, az E-Commerce Solutions, az Enterprise Systems, valamint a Collaborative Solutions területén. Négy arany fokozatú elismerése ma csak a Greptonnak van Magyarországon.

– Mi alapján lesz valaki Certified Gold Partner?

– Két fontos összetevője van ennek. Az egyik a konkrét technológiai tudás – ezt a Microsoft vizsgálja –, a másik pedig az ügyfelek által elismert referencia, sikeres projekti.

– Mi hát a siker titka? Van erre általános recept, vagy mindenkinek magának kell rájönnie?

– A mi sikerünknek két oka van. Az egyik az, hogy erősek vagyunk a Microsoft-technológiákban, másrészt a felfogásmód: a projektszemlélet. Itt leginkább arról van szó, hogy mindig folyamatban gondolkodunk: rendszert tervezünk, igényeket mérünk fel, s csak ezek után vágunk bele a tulajdonképpeni megoldásba. A tervezésben, igényfelmérésben tanácsadóink megpróbálják megérteni az ügyfél üzleti folyamatait, s ezekhez az igényekhez alakítjuk ki a megoldást. Nálunk ez a két alappillére egy sikeres projektnek.

– A Microsoft iránti erős elkötelezettség feltételez bizonyos fokú együttműködést is a céggel...

– Igen. A mi együttműködésünk lényegében hat éve tart, és bizvást állítha-

tom, hogy a Grepton az egyik legerősebb Microsoft-partner. Mindazonáltal akkor sem esünk kétségbe, ha egyet elveszünk az előbb említett két alappillérből, s ez történetesen a Microsoft-technológia. Megmarad ugyanis a másik fontos pillér, s emellé gyakorlatilag bármilyen más technológiát odatehetünk. Az ügyfelet ugyanis sok esetben nem az érdekli, hogy milyen rendszerei vannak, hanem az, hogy piaci sikereket érjen el velük, s kivívja tulajdonosai, befektetői elégedettségét.

– Elvárja-e a Microsoft – ha már négy szakterületen is arany fokozatú partneri címmel ismerte el a Grepton skaktudását –, hogy az ő technológiáját részesítsék előnyben a projektekben?

– Igazából nem várja el. Amikor a Microsoft-technológiát választjuk, nem azért tesszük, mert szeretjük a Microsoft Magyarországi Kft.-t, hanem azért, mert költséghatékonysági és egyéb szempontokból a kérdéses helyzetben az a legjobb megoldás az ügyfél számára.

– Akkor megfordítom az előző kérdést. A Grepton elvárja-e ennek a négy címnek birtokában, hogy a Microsofttól támogatást kapjon projektek elnyerésében?

– Mi alapján elvárjuk, hogy a Microsoft a tenderekben, projektekben privilegizáltan kezeljen bennünket. Minden

inkább olyan cégeket támogat, amelyek több technológia közül is választhatnak. Ilyenkor kicsit mostohagyermeknek érezzük magunkat.

– A Microsoftos projekteken kívüli 10–20 százalék ezek szerint konkurens termék felhasználásával alakul ki. Ez a több lábón állás valamiféle biztosíték?

– Hangsúlyozom, nem a Microsofttal kapcsolatban előbb emlegetett fonákság miatt váltunk nyitottá más cégek – nevezetesen az IBM és az Oracle – technológiái iránt, hanem a szintén említett üzleti, illetve tanácsadói szemlélet kiteljesítéséért. Azért tehát, mert az ügyfél problémára a leginkább költséghatékony az IT-stratégiájába legjobban illeszkedő megoldást akarjuk megadni. Egyébként 2001 szeptemberétől még a NetIQ rendszeradminisztrációs és –felügyeleti termékek, 2002 januárjától pedig az Ultimate munkafolyamatos megoldások hivatalos magyarországi képviselője is vagyunk.

– A Grepton tisztán magyar tulajdonú cég, s ilyenként kell versenyeznie a hazai piacon tőkeérdebb, esetleg nagyobb reputációjú multinacionális vállalatokkal. Hogy viselik ezt a versenyt? Minek jobb lenni ma Magyarországon: hazainak vagy multinak?

– Hazainak, több dolog miatt is, bár befolyás, lobbierő tekintetében sokszor a nemzetközi cégek vannak előnyben. Ám most, hogy a gazdaság enyhe recesszióban van, s felmerül a költségcsökkentés, racionalizálás szükségessége, egy olcsóbban dolgozó, több termék közül rugalmasan választó szállító valószínűbb lehetőséget ad a vevőnek, mint egy, a központi előírások miatt egyazon technológiához, árhoz ragaszkodó mult. Fontos tényező még, hogy a Grepton magáncéggént nagyon odafigyel a hatékonyságra, a kiadásokra, a stratégiai célokra, s ez a szemlélet erőteljesen megnyilvánul az ügyfelek problémáinak megértésében is.

– Mire számít a Grepton: mit hoz majd Magyarország EU-csatlakozása? Akkor ugyanis már nem lesz akkora különbség mult és hazai cég között, s elvileg a verseny is élesebbé válik.

– Jövőre fontos tényező lesz nekünk a külföldi jelenlét, ugyanis nyitni fogunk Németország felé, s ez független az EU-tagságtól. Ebben az igyekezetben már az elején megtanultunk két dolgot. Az egyik a nyelvhasználat. Mindenki az angoltudást tartja a belépés feltételének, mivel leginkább ez a szakzsargon nyelve. De az EU-ban a német az egyik legfontosabb nyelv, s aki nem tud németül, az bizony hátrányba kerülhet. A másik dolog az, hogy a Grepton, felhasználva hagyományosan jó partnerkapcsolatait a HP-vel és a T-Systemsszel, arra törekszik, hogy külföldi munkákat, referenciákat szerezzen, s azok jól jönnek majd az EU-csatlakozás után.

SÜLI ANDRÁS: elvárjuk, hogy a Microsoft privilegizáltan kezeljen bennünket

téren nagyon nagy befektetés ugyanis megszerezni az ezekhez a címekhez szükséges tudást, s ha a Microsoft ezt elismerte, akkor ez a tudás valódi. Ezért úgy vélem, a Microsoftnak feladata, hogy adott esetben támogasson bennünket. Ez ráadásul össze is cseng a Microsoft vezérgazdátja, Steve Ballmer által nemrégiben megfogalmazott partnerstratégiával. Eszerint abban, hogy a nagyvállalati megoldások Microsoft alapon épüljenek ki, a Microsoft csak a partnereire támaszkodhat. Mégis fonák helyzetben vagyunk, mert projektjeink 80–90 százaléka Microsoft technológián alapul, s ezért a Microsoft természetesen veszi, hogy mi ezeket vetjük be, s

KARRIER & OKTATÁS

Értékelő interjú I.

Utolsó mozzanat a többlépcsős felvételi folyamat során az értékelő interjú. Rengeteg információt nyújtanak az objektív kiválasztási módszerek a jelöltekéről, de a szubjektív elemek figyelembevétele nélkül nem lehetne jó döntéseket hozni. Az értékelő megbeszélések célja, hogy a képességtesztek, személyiség-kérdőívek vagy értékelőkérdőívek stb. során számszerűsített eredmények okát, jelentését és jelentőségét a vezető és a pályázó közösen mérlegre tegye és megtervezzék a jövőt. Ez az értékelés – jellegénél és tartalmánál fogva – nagy jelentőséggel bír a jelölt számára, és egyben kihatással van jövőbeni teljesítményére is.

Az értékelő megbeszélés ad alkalmat a vállalati HR-szakember számára a megkívánt munkahelyi stílus, viselkedésmód közlésére, a munkavállaló számára pedig arra, hogy felismerje a vele szembeni követelményeket, és közölhesse saját igényeit és kérdéseit. Amennyiben az értékelési folyamat anélkül ér véget, hogy a pályázóval ismeretnek saját eredményeit (általában teszteredményeit), akkor szinte teljesen lehetetlen és értelmetlen feladat az értékelő megbeszélés levezetésére vállalkozni. Szorongást szül a kérdőívek, tesztek kiöltözése, ha nem tud az ilyen megbeszélésre felkészülni, és egy efféle szituáció nyomászatlan hat a kérdőzóra is. Az értékelő interjú célját és a jelölt bevonásának mélységét a tesztek végeredményének felhasználási célja és a folyamat nyitottsága függvényében lehet meghatározni.

Az értékelő interjú céljai általában az alábbiak:

- mindkét fél elmondhatja (sokszor tehát az értékelő személy is), hogy hogyan értékelte és minősítette a kapott eredményt, megvitathatják észrevételeiket, javaslatokat,
- a vezető elmagyarázhatja és megindokolhatja, hogy miként jött ki az adott érték,
- meghatározhatják azokat a pozitív személyiségjegyeket és azokat a képességeket (stb.), amelyek az adott pillanatban nincsenek eléggé kihasználva vagy továbbfejlesztést igényelnek,
- összpontosíthatnak a munkafeladatokhoz köthető nehézségekre, dilemmákra és azok elképzelhető megoldásaira,
- összegyűjthetik azokat a problémákat, kérdéseket, amelyek a megpályázott állással és az elvárásokkal, követelményekkel kapcsolatosak,
- meghatározhatják a kilátó személyre szabott célo-

kat, az optimális célprofilot, és a célok elérésének idejében is megállapodhatnak,

- megvizsgálhatják a cégen belüli távolabbi kiutakat és lehetőségeket, felvázolhatnak egy karrierútvonalat, megbeszélhetik a továbbképzési és előléptetési lehetőségeket.

Az értékelő interjú folyamán célszerű elkerülni bizonyos szavakat, cselekvéseket, amelyek torzítják a beszélgetés menétét, és kellemetlenséget okozhatnak a kapcsolatban. Ilyenek:

- kategorikus ítéletek anélkül, hogy az értékelő személy véleményének adhatna hangot,
- felkészületlenség a tárgyalásra és a szükséges körülmények meg nem teremtése,
- a beszélgetés időpontjának olyan kitézése, hogy a tesztalany nem képes (nincs ideje) felkészülni,
- az időhatárok túlságosan szűkre szabása, amikor nincs idő a fontos témaköröket kellően átbeszélni.

Maier szerint háromféle stílus követhető az értékelő interjú során: a „közlő és figyelő”, a „közlő és meggyőző”, a „problémamegoldó” stílust.

A **közlő és figyelő** stílus képviselő vezető nemcsak saját véleményére összpontosít, hanem figyelembe veszi a pályázó (ön)értékelését és javaslatát is.

A **közlő és meggyőző** stílus szerint az értékelést végző személy elmondja a tesztalanyak az erősségeit és gyengeségeit illető véleményét, és azt, hogy hogyan és milyen irányban tudna továbbfejlődni.

A harmadik, **problémamegoldó** stílus a leginkább közkezdelt manapság, és a személyügyi/humán tréningek során is ennek alkalmazását tanítják és javasolják. Az, aki ezt a stílust választja az értékelő beszélgetés során, a tesztalanyval közösen tárja fel a jövőbeni feladatokkal kapcsolatban felmerülő nehézségeket, kérdéseket és az azok megoldására vezető lehetőségeket. Ebben az esetben kap a pályázó legnagyobb lehetőséget arra, hogy képviselje érdekeit, őszintén felárhassa gondjait, kétélyt, hangot adjon igényeinek, és megoldási módokat javasoljon.

Az objektív értékelés és az azt követő interjú eredményességének előfeltétele a felkészítés elő- és felkészítés, diszkréció és a kellemes légkör. Optimális esetben a pályázó úgy megy el, hogy a munkautitójára, személyiségre, szociabilitására vonatkozó kritikai reflexió konstruktív és jogos volt, világosan látja a jövőre vonatkozó feladatait és céljait.

P&BERT Management Consulting Group
"The Human Solution"

Piacvezető, szolgáltató multinacionális vállalat számára keresünk munkatársat

KONZULTÁCIÓS IGAZGATÓ (ADATTÁRHÁZ) pozícióba (P: 454 refs.)

Feladatok:

- egy szakmai team vezetése vezetői információs rendszerek területén,
- fejlesztési stratégia kidolgozása, megvalósítása,
- a csapat szakmai vezetése,
- valamint több telephely egyéges szakmai szempontok szerinti működésének és hatékonyságának biztosítása.

Elvárások:

- felsőfokú műszaki végzettség (informatikusi végzettség előny),
- tárgyalóképes angolnyelv-tudás,
- IT-szolgáltató vagy multinacionális vállalatnál az adattárház, adatbányászat, üzleti intelligencia, vezetői információs rendszerek területén legalább 5 éves, vezető tanácsadói szerepben eltöltött gyakorlat,
- mobilitás.

P&Bert Management Consulting Kft.

1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 1. Tel.: 483-2360, fax: 485-0699, pbert@axelero.hu, www.pbert.hu, www.consultationmagazin.hu

49001

A FORNAX Rt.

információvédelmi szakmai napot tart 2002. december 5-én csütörtökön, 9.30 - 13.00 óráig.

Helyszín: Novotel Budapest Congress szálloda
1123 Budapest, Alkotás utca 63-67.

A Fornax Rt. információvédelmi szolgáltatásokra szakosodott csoportjának és a BellResearch piackutató cég szakembereinek részvételével, információvédelmi szakmai napot szervez.

Fő témánk az **Informatikai Kontrolling**, a vállalati információvédelem és -kezelés vezetői szintű ellenőrzésének gyors és költséghatékony eszköze.

A rendezvényen való részvétel ingyenes.

Program és regisztráció a www.fornax.hu/itnap.1205.cimen.

További információ: Rácz Katalin, PR igazgató, Fornax Rt.
Tel: 457-3000, fax: 212-0111, mob: 70/457-3020
e-mail: racz.katalin@fornax.hu

49014

CONSULTATION MAGAZIN www.consultationmagazin.hu

49011

A hazai térinformatika és webtechnológiák egyik meghatározó szakértő cége, a Geoview Systems Kft.

MULTI-PROJEKTVEZETŐ

munkatársat keres.

Ajánlatunk:

- Változatos, önálló szakmai munka és fejlődési lehetőség.
- Országos és európai szintű projektek irányítása.
- Kiemelkedő kereseti lehetőség.
- Fiatal, dinamikus csapatszellem.

Előnyt jelent:

- Gyakorlat nagyszámú informatikai projekt párhuzamos irányításában,
- Microsoft Project, .NET-s fejlesztői környezet, SQL Server, Oracle ismerete.

Jelentkezés szakmai önéletrajzzal Barna Péter műszaki igazgatónál:
Geoview Systems Kft. - 1137 Budapest, Radnóti M. u. 2.
Tel.: 329-2099 - Fax: 339-8714 - E-mail: peter.barna@hp.geoview.hu

49019

www.szfi.hu

Hirdetéseivel: Kereskedelmi Iroda
Telefon: 474-8860 • Telefax: 302-0299
E-mail: keriroda@ldg.hu

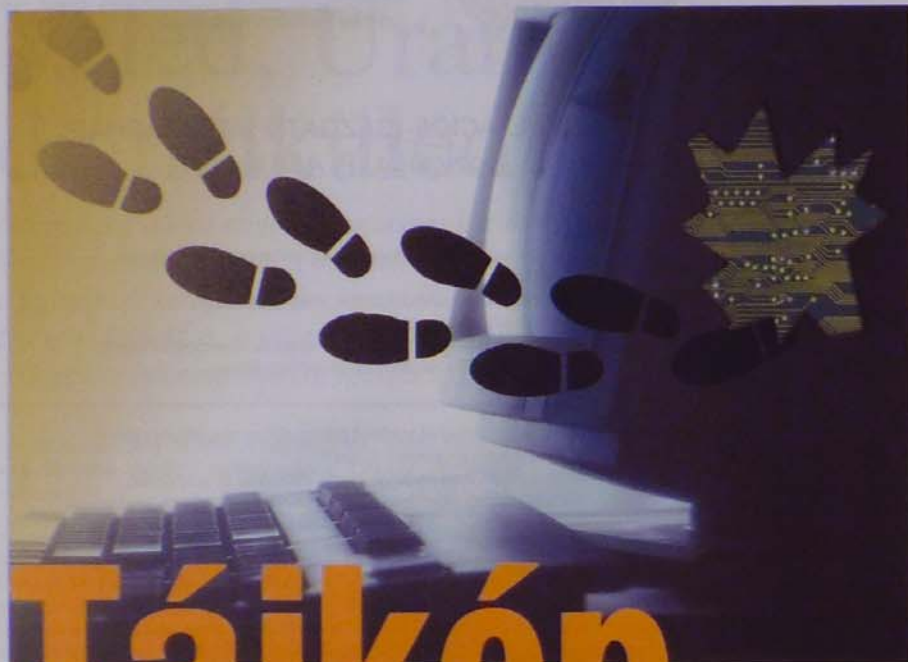
Egyedi rendszerek fejlesztéséhez keresünk

szervezőket

A szakmai önéletrajzokat a következő címre várjuk:

Rate Software Kft.,
1506 Budapest, Pf.: 3.

49021

Tájékozódás után

Egy amerikai felmérés szerint a felfedezett számítógépes bűncselekményeknek alig több mint harmadát jelentik a hatóságoknak. Miért? A vállalatok aggályairól Mikolás Zoltán számol be.

Nemrég tették közzé az Egyesült Államokbeli Számítógép-biztonsági Intézet (Computer Security Institute) és a Szövetségi Nyomozóhivatal (az FBI) San Franciscó-i részlegének arról szóló közös jelentését, hogy hogyan kezelik a vállalatok a tudomásukra jutott rendszerfeltöréseket és más számítógépes bűncselekményeket. Az eredmény, főmódon megfogalmazva: a cégek többnyire egész egyszerűen elhanyagolják az ügyeket. Házon belül, a hatóságok és a nyilvánosság teljes kizárásával igyekeznek kiközösíteni a csorbát, s az elkövető után már rendszerint nem is nyomoznak. Hogy pontos számokat idézzünk: a felmérésben megkérdezett vállalati informatikai főnököknek mindössze 36 százaléka tett feljelentést a behatolás nyomainak felfedezése után. A többiek két indokkal magyarázták meg azt, hogy miért kerültek el a vizsgálatot: 90 százalékuk attól tartott, hogy a sajtóban negatív kép alakul ki cégéről, s 75 százalékuk gondolta azt, hogy a nyilvánosság elé kerülő információkat a konkurencia a cégük ellen fordíthatja.

Az amerikai bankok, tőzsdék és tranzakció-lebonnyolítók már régóta rendszeresen jelentik a pénzügyminisztériumnak, ha gyanús, például pénzmosásra utaló műveleteket észlelnek. Am ha a gépeiket éri támadás, éppoly szemérmesek lesznek, mint bármely más cég: többször is meggondolják, hogy értesítsék-e a hatóságokat. „Feljelentést tenni annyi, mint beis-

merni [hogy megsérült a rendszer]. Beismerni pedig annyit tesz, mint kimondani: mégsem olyan biztonságos az ember rendszere, amilyennek a külvilág előtt feltüntette” – magyarázza a pénzügyi szektor felfogásmódját egy neves jogi cég informatikai főnöke. Márpedig ha egy cégről ilyesmi kiderül, akkor megrendülhet benne ügyfeleinek, részvényeseinek a bizalma, sőt perek célpontjává válhat.

Milyen félelmek, esetleg tévhitek éneek a vállalatvezetőkben, ha egyszer dollármilliókban mérhető kárt elszenvedve csak csöndben nyalogatják sebiket, holott – némi túlzással – már egy biciklilopásért is rendőrt hívnak? Testvérlapunk, a *CIO* magazin szerint általában a következő öt – részben már említett – érvre hivatkoznak:

- mindenki megtudja, hogy mi történt;
- a cégről negatív kép alakul ki;
- nem tudni, melyik hatóság az illetékes;
- a hatóságok lefoglalhatják a cég számítógépeit;
- a hatóság úgysem tud segíteni.

A következőkben igyekszünk sorra megfelelni ezekre az indokokra, s bizonyítani: a hatóságok értesítése érdeke a vállalatoknak és az egész társadalomnak is.

Mindenki megtudja, hogy mi történt...

Az amerikai sajtószabadságnak, a nyilvánosságnak egyik sarokköve az 1966-ban elfogadott Szabad információ[hozzáférési] törvény, a szakirodalomban hasz-

nált elterjedt angol nyelvű rövidítésével FOIA (Freedom of Information Act). Erre a törvényre hivatkozva az állampolgárok – köztük az újságírók – betekintést kaphatnak a kormányzati nyilvántartásokba, adatbázisokba, ha csak azokat valamilyen külön (titkosítási) szabály ki nem vonja a FOIA hatálya alól.

Az informatikai vezetőknek ez a törvény bizony nem kis fejfájást okoz: attól tartanak ugyanis, hogy ha a céggel megessett számítógépes bűncselekményt, rendszerbetörést jelentik a hatóságoknak, akkor abból kormányzati adatok keletkeznek, s azok egy, a FOIA-ra alapuló kérvény alapján nyilvánosságra kerülhetnek: megjelenhetnek az újságok címloldalán vagy versenytársaik íróasztalán. Nem véletlen, hogy a szakmai körök nagyban támogatnak egy törvénymódosítási javaslatot, amely – legalábbis így gondolja sok számítástechnikai részlegvezető – a számítógépes bűncselekményeket kivetné a FOIA hatálya alól. Miért használtunk feltételes módot? Azért, mert a Kongresszus már elfogadta ugyan ezt a jogszabály-kiegészítést, s az lapzártánkkor a Szenátus áldására vár, csak hogy nem vonatkozik mindenfajta rendszerfeltörési kísérletre, mint a közhiedelem tudni véli, hanem csak olyan eseményekre, amelyek az amerikai nemzeti informatikai infrastruktúrát – magyarul: az Egyesült Államok digitális idegrendszerét – érintik. Vagyis a cégek többsége szempontjából ez a módosított törvény nem adna semmilyen többletgaranciát.

Másfelől sokak előtt nem világos, hogy a nyomozati célra létrehozott rekord vagy állomány már az érvényben levő törvény szerint is mentesül a FOIA alapú adatszolgáltatási kötelezettség alól, vagyis titkosnak minősül. Igaz, az ügyben történt letartóztatásról már kötelező nyilvános adatokat létrehozni, ám ha a közvélemény egy ilyen hírből értesül az ügyről, az pozitív reklám is lehet, mert a cég a sajtóban tőkéit kovácsolhat abból, hogy megtette a megfelelő lépéseket, s lám, azok eredménnyel is jártak.

A cégről negatív kép alakul ki...

Ez az ellenérv szorosan összefügg az előzőekkel, hiszen tagadhatatlan, hogy ha hackerek nagyobb rést ütnek egy cég adatbiztonságán, azt a közvélemény még sokáig nem felejtí el. Bár ennek sokszor kétségkívül az az oka, hogy „a kérdéses vállalat nem tartotta be valamelyik biztonsági alaprendszerét” – vélekedik *Jay Ehrenreich*, a PricewaterhouseCoopers New York-i számítógépes bűnmegelőzési és felderítési csoportjának egyik vezetője. Nem csoda hát, ha a cég nem siet feljelentést tenni.

Csak hogy a rossz hír így is könnyen kiszivároghat. Szinte soha nem a rendőrségtől, hiszen a hatóságoknak érdekük jó viszonyban lenni a vállalatokkal, hogy máskor is számíthassanak információikra. S még csak nem is az újságírók szimatolják ki az ügyet: többnyire vagy a cég „jóindulatú” alkalmazottai vagy az elkövető(k) tállalják ki, mi történt, s hozzák a sajtó útján vagy valami más módon nyilvánosságra. S ha meg már úgysem lehet egy ilyen ügyet elhanyagolni, akkor a cégimázs szempontjából sokkal jobb, ha a cég maga áll elő a történetekkel, s nyomban hozzátesszi, hogy megtette a szükséges intézkedéseket, értesítette a hatóságokat.

Nem tudni, melyik hatóság az illetékes...

Jó néhány amerikai informatikai főnök azért nem emeli fel a telefont, ha baj történt, mert nem tudja, melyik szervet kellene értesítenie. Tény, hogy az Egyesült Államokban több hatóság foglalkozik szá-

mítógépes bűncselekményekkel, más és más hatókörrel. A pénzügyi szolgáltatások biztonságáért – az itt elkövetett csalásokért – például a titkosszolgálat (Secret Service) a felelős; ennek – tán kevesen tudják – elektronikus bűnüldözési csoportja is van (Electronic Crimes Task Force). A rendszerfeltérést, a hardver- és webbelyronglást viszont az FBI vizsgálja. A helyzet valóban olyan összetett, hogy az FBI Országos Infrastruktúra-védelmi Központjában (National Infrastruc-

ture Protection Center, NIPC) összesen 22 szervezet képviselői ülnek össze hónapról hónapra, hogy szétosszák, egyeztessék a feladatokat.

A hatóságok lefoglalhatják a cég számítógépeit...

Általános hiedelem, hogy ha a cég bejelent valamilyen számítógépes bűncselekményt, akkor a kiszálló „közeg” nyomban piros pecsétet nyom mindenre, bedobozolja és „a vizsgálat időtartamára” lefoglalja, netán laborjába szállítják a cég gépeit.

„Nem hiszem, hogy valahol is előfordult ilyesmi – célfolja határozottan *Ron Dick*, a NIPC igazgatója ezt az elgondolást. – Munkánkat igyekszünk a lehető legszervezhetőbbül végezni.” Elvégre, mint kollektíva hozzátesszük, ha a vizsgálattal akadályozná az üzletmenetet, azzal elvonnák a cég kedvét attól, hogy mások is értesítse őket, sőt rossz sajtót kapnának. Mint mondják: nem az áldozatok gépeit foglalják le, hanem az elkövetőket.

A hatóságok úgysem tudnak segíteni...

„Ha kihívjuk a hatóságokat, azzal csak az időnket vesztesítjük. Inkább helyrehozzuk a hibát, s folytatjuk a munkát” – vélekedik nem egy informatikai vezető.

Bob Weaver, a titkosszolgálat New York-i elektronikus bűnüldözési csoportjának vezetője ellentmond ennek. Szerinte munkájuk jó részét a megelőzés teszi ki. „Jó lenne vajon az Egyesült Államoknak, ha sok elnök lenne gyilkosság áldozata?” – hozza fel párhuzamként a titkosszolgálat sokkal ismertebb másik feladatkeretét: az elnök személyes biztonságáról való gondoskodást.

Weavernek igazán van alapja a hatóságok szolgálatait ajánlani. Csoportja 1995 óta ezernél többször tartóztatott le gyanúsítottakat, s ez olyan jó eredmé-

nek számít, hogy amikor tavaly szeptember 11-e után az amerikai törvényhozók elfogadták a terrorizmusellenes Hazafias Törvényt (USA Patriot Act), a szervezetet külön példaként emelték ki.

A Kerekasztal lovagjai

Weaver azonban arra a legbüszkébb, hogy sikerült rendszeresen egy asztalhoz ültetnie a vállalatok és a különböző számítógépes bűnüldözési szervek képviselőit. Mind mondja, ezek a fórumok nagyon alkalmasak a tapasztalatcserére.

Más jelek is utalnak arra, hogy az informatikai vezetők kezdik már belátni: jobb, ha felülkerekednek a cikkünkben említett fenntartásokon. Nem kis feltűnést keltett az a megállapodás, amelyet *Stanley Jarocki*, a Pénzügyi Szolgáltatások Tájékoztató és Elemző Központjának (Financial Services Information Sharing and Analysis Center, FS-ISAC) elnöke, a Morgan Stanley információ-biztonságttechnikai elnökhelyettese írt alá *Ron Dick* NIPC-főnökkel. E megállapodás szerint a két szervezet vezetői legalább hetente kicserélik legfrissebb értesüléseiket.

Ez a lépés nemzetközi szinten is irányadó lehet: az egyre kifinomultabb módszereket alkalmazó, mind nemzetközibbe váló számítógépes bűnözés ellen a globális gazdaság korában csak a gazdálkodók és a bűnüldöző szervezetek szoros együttműködésével lehet eredményesen küzdeni. ☐

Az FBI NIPC jelképe a szervezet honlapján

Igy jelentkezik a weben a nagy hatalmú amerikai pénzügyi tájékoztató és elemző központ, az FS-ISAC

ture Protection Center, NIPC) összesen 22 szervezet képviselői ülnek össze hónapról hónapra, hogy szétosszák, egyeztessék a feladatokat.

Mindenkén azonban – mint a szakértők mondják – egyetlen informatikai igazgatót sem kellene megakadályoznia abban, hogy értesítse a hatóságokat. Mind-

Akik lehetővé tették: Vinton Cerf

Vinton Cerf, a TCP/IP társfeltalálóját tucatszámú alkalommal mutatták be a sajtóban. A technológiáról kialakított nézeti folyamatos vitatárgyként és referenciaként szerepelnek a Usenet levelezőlistáin. Ő az ICANN igazgatótanácsának elnöke, azé a szervezeté, amely az internet technikai kérdéseit szabályozza.

Politikusok kérik ki a véleményét. Ismeretlen emberek írnak neki arról, hogy hogyan sikerült megtalálniuk rég elveszett családtagokat a hálózatban.

Tavaly júniusban el kellett repülnie egy tárgyalásra, ahelyett, hogy feleségének, a 36 éves *Sigriddnek* segített volna beköltözni új házukba Washington nyugati részén. „Végül is bepakoltam a zoknis fiókomat” – állítja kissé félénken, hozzátéve: „Nem hiszem, hogy bárki más kibírná velem.”

Cerf hihetetlen energiája az internet fölötti állandó gondoskodásából táplálkozik, már közel 30 éve, mióta *Robert Kahn*nal együtt először felvázolták az internet működéséi elvét. Megvetéssel tekint a dotcom-üzlet pénzhajhász időszakára, és úgy látja, hogy „még mindig sokan vannak, akik elkételeztek az internet

Nem ő az aja

Bár sokszor úgy tekintik, mint az internet atyját, *Vinton Cerf* ezt nem fogadja el. „Az internet egy hatalmas, nagyszabású együttműködés olyan emberek között, akiket összekovácsozott az a tudat, hogy egy ilyenfajta hálózat hatalmas változásokat hozhat” – vallja. A példaképei között sok olyan ember van, akikkel együtt dolgozott az internet létrehozásán, beleértve a néhai *Jonathan Postell*-t. Cerf szerint ő „szerény volt, és mindig azon dolgozott, hogy helyesen cselekedjen.”

eszméje iránt. Felhasználói perspektívából továbbra is meglepően nagy az érdeklődés és nyitottság az iránt, hogy információt helyezzenek el a hálózaton csak azért, hogy megoszthassák másokkal” – mondja.

Vezülettel kitartása adja neki a lendületet. „Mindig reggel 6-kor ébredt, hogy elvégezhesse szokásos reggeli tornáját, aztán együtt dolgoztunk éjfélig vagy akár éjjel 1-ig valami projekten” – emlékezik gyerekkori barátja, *Stephen Crocker*, aki a kaliforniai Van Nuysban járt gimnáziumba Cerffel.

+online:

- www.cio.com
- www.gocsi.com
- www.fbi.gov
- www.nipc.gov
- www.usdoj.gov/04foia/foiaostat.htm
- www.pwc.com
- www.secretservice.gov
- www.cdf.org/security/usapatriot/011026usa-patriot.pdf
- www.fsisac.com
- www.morganstanley.com

THE CIO
20/20
VISION AWARDS

Az angol vision szónak több jelentése van: vízió, jövőkép, előrejelzés. Ezeket a képességeket díjazta nemrég az amerikai CIO (Chief Information Officer) című folyóirat. A CIO 20/20 Vision díjazottjait portrészorozatban mutatjuk be.

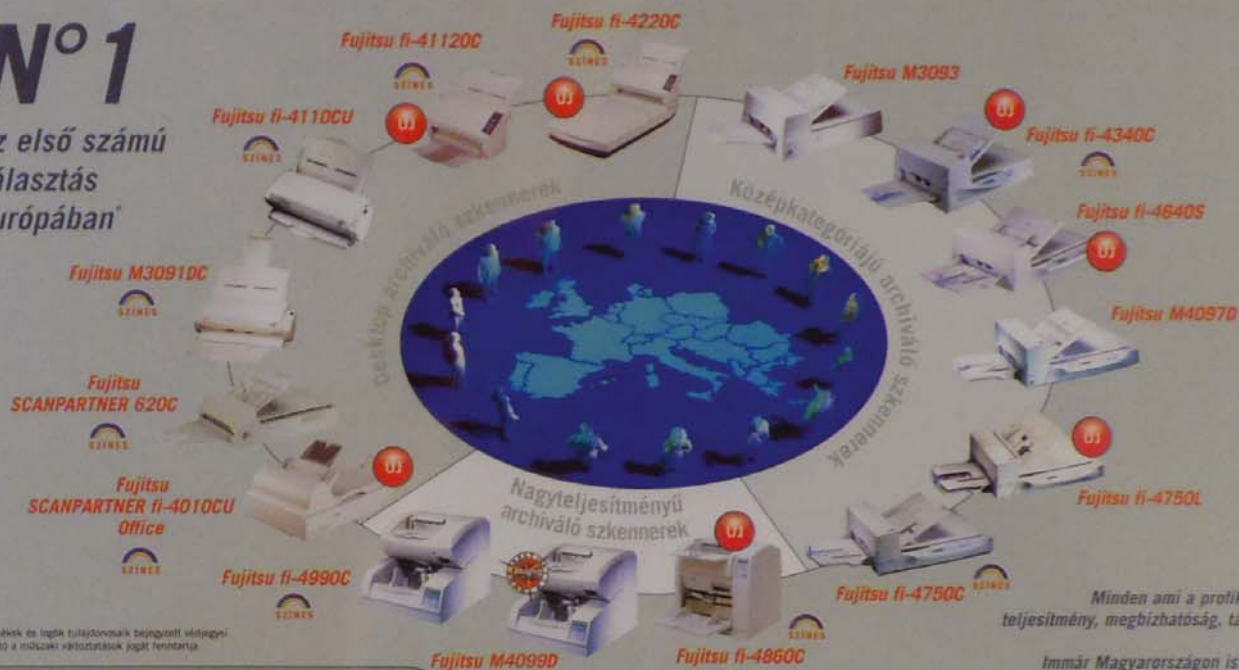
Bár a ma 59 éves Cerf tevékenysége továbbra is közel áll az internethez, mint a WorldCom architektúráért és technológiáért felelős alelnöke, mégis szakít időt pihenésre (talán a kedvenc borával, az 1970-es évszázadi *George LaTour Special Reserve Cabernet*-vel). De nem bír nyugton ülni.

Legfrissebb projektje? A NASA külső munkatársaként egy bolygóközi internet létrehozásán dolgozik.

ELANA VARON
(CIO Magazine)

N°1

Az első számú
választás
Európában*

Minden ami a profiknak kell:
teljesítmény, megbízhatóság, támogatás.

Immár Magyarországon is elérhető!

A termékek és logók tulajdonosok beengedett védjegyei!
A gyártó a műszaki változtatások jogát fenntartja.

További információ a <http://www.dicom.hu/fujitsu> címen,
a 309-0765-ös telefonszámon vagy a fujitsu@dicom.hu
e-mail címen.

* Párbeszéd a „Dészterre archíváló skennerek” és „Középkategóriájú archiváló skennerek” sorok a European Scanning program 2002. évi felmérésén alapján.

www.fujitsu-europe.com

DICOM

A Fujitsu archiváló skennerek európai disztribútora és szervizszolgáltatója a DICOM.

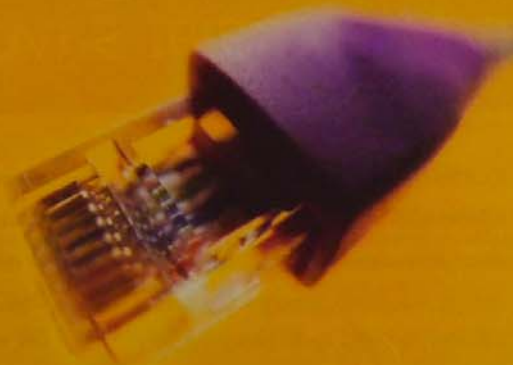
FUJITSU

THE POSSIBILITIES ARE INFINITE

49010

NÉZD MEG, HOVA DUGOD!

Év
végéig

**Ft-ért
netezhetsz!**

Próbáld ki modemes hozzáférésünket év végéig, elkötelezettség és havidíj nélkül.
EnterNet ADSL már belépési díj nélkül.

Az internetes telefonhívások költségei változhatnak!

EnterNet a legjobb hálótárs 412-2001 www.enternet.hu

enternet
INTERNET MINDENKÉNT

47012

Szeretek gyorsan haladni, ezért van saját sávom.

A célhoz vezető leggyorsabb út a legrövidebb. Az utazás azonban csak akkor kényelmes és biztonságos, ha a nekünk megfelelő tempóban tudunk haladni. Az üzleti kommunikációban a **Matáv Flex-Com** éppen a gyors haladás két feltételét teljesíti: cége telephelyei között **folyamatosan**

matáv • Flex-Com

www.matav.hu

menedzsel, közvetlen digitális összeköttetést biztosít, ahol az adatforgalom sávja csak az Öné, és amelynek szélességét Ön választhatja meg – saját igényei szerint. A **Matáv Flex-Com** – a 300 bit/s és 2 Mbit/s tartományon belül – **egy időben alkalmas a protokollfüggetlen beszéd- és adatátvitelre, video- és multimédiás kommunikációra, valamint internetezésre.**

A **Matáv Flex-Com** nemcsak gyors és biztonságos adatátvitelt jelent,

de a **forgalomtól független, fix havidíjnak** köszönhetően a **költségei is jól tervezhetők.** Így biztos lehet benne, hogy cégének adatai a legrövidebb úton, a legnagyobb biztonságban, az Ön által választott tempóban utaznak a végcélig.

• **matáv**

a szavakon túl